

สหพันธรัฐรัสเซีย

(Russian Federation)

เมืองหลวง มอสโก

ที่ตั้ง อยู่ทั้งภูมิภาคเอเชียตอนเหนือและภูมิภาคยุโรป มีเทือกเขาอูรอลเป็นพรมแดนธรรมชาติระหว่างทั้งสองทวีป พื้นที่ 17,098,242 ตร.กม. (พื้นที่ใหญ่กว่าไทยประมาณ 35 เท่า) พื้นที่ใหญ่ที่สุดในโลก โดยพื้นที่มากกว่า 2 ใน 3 อยู่ในทวีปเอเชีย แบ่งเป็นพื้นดิน 16,377,742 ตร.กม. และพื้นน้ำ 720,500 ตร.กม. ระยะทางจากด้านตะวันออกจรดตะวันตก 9,000 กม. และจากด้านเหนือจรดใต้ 4,000 กม. มีชายแดนยาวรวมกัน 22,407 กม. และชายฝั่งทะเลยาวรวมกัน 37,653 กม.

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จรมมหาสมุทรอาร์กติก
ทิศตะวันออก	จรมมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือ
ทิศตะวันออกเฉียงใต้	ติดจีน
ทิศใต้	ติดเกาหลีเหนือ จีน มองโกเลีย คาซัคสถาน อาเซอร์ไบจาน และจอร์เจีย
ทิศตะวันตก	ติดยูเครน เบลารุส ลัตเวีย ลิทัวเนีย และเอสโตเนีย
	ทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดฟินแลนด์ และนอร์เวย์

ภูมิประเทศ ทางตะวันตกของเทือกเขาอูราลเป็นที่ราบกว้างใหญ่และเนินเขา ภาคไซบีเรียมีป่าสนขนาดใหญ่ และเป็นพื้นที่ราบผืนใหญ่ครอบคลุมพื้นที่กว้างขวาง พื้นที่ทางใต้เป็นที่ราบสูงและเทือกเขา ชายฝั่งทะเลมีทั้ง ชายฝั่งลาดชัน ชายฝั่งราบเรียบ และชายฝั่งราบลุ่ม มีอ่าวขนาดต่าง ๆ มากมาย มีคาบสมุทรขนาดใหญ่ คือ คาบสมุทรคัมชัตกาอยู่ทางตะวันออก และคาบสมุทรไคมีร์อยู่ทางเหนือ โดยติดทะเล 13 แห่ง ได้แก่ 1) ทะเลโอคอตสค์ 2) ทะเลญี่ปุ่น 3) ทะเลแคสเปียน 4) ทะเลอะซอฟ 5) ทะเลดำ 6) ทะเลบอลติก 7) ทะเลขาว 8) ทะเลแบเรนต์ส์ 9) ทะเลคารา 10) ทะเลลัปเตฟ 11) ทะเลไซบีเรียตะวันออก 12) ทะเลชุกชี และ 13) ทะเลแบริง และมี 11 เส้นแบ่งเวลา (UTC +2 ถึง UTC+12)

ภูมิอากาศ หลากหลายและแตกต่างกันตามพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ มีฤดูหนาวยาวนาน อากาศหนาวจัดและพื้นที่ส่วนใหญ่ปกคลุมด้วยหิมะเป็นเวลานานถึง 6 เดือน โดยมีภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าสเตปป์ทางตอนใต้ ภูมิอากาศแบบชื้นภาคพื้นทวีปในพื้นที่ด้านยุโรป และภูมิอากาศกึ่งอาร์กติกในไซบีเรียกับทุนดราในเขตขั้วโลกเหนือ รัสเซียมี 4 ฤดู ได้แก่ ฤดูหนาว (ธ.ค.-ก.พ.) ฤดูใบไม้ผลิ (มี.ค.-พ.ค.) ฤดูร้อน (มิ.ย.-ส.ค.) และฤดูใบไม้ร่วง (ก.ย.-พ.ย.)

ทรัพยากรธรรมชาติ มีน้ำมันสำรองและก๊าซธรรมชาติจำนวนมาก ถ่านหิน ป่าไม้ แร่ธาตุสำคัญทางยุทธศาสตร์และแร่ธาตุหายาก อาทิ แร่ใยหิน (Asbestos) แร่โคลัมเบียม (Columbium) หรือไนโอเบียม (Niobium) แร่สแกนเดียม (Scandium)

ประชากร 146,171,021 คน (ณ ม.ค.2564) ประกอบด้วย รัสเซีย 77.7% ตาตาร์ 3.7% ยูเครน 1.4% บาชคีร์ 1.1% เชเชน 1% อื่น ๆ 10.2% และระบุไม่ได้ 3.9% โดยรัสเซียมี 124 ชาติพันธุ์

รายละเอียดประชากร สัดส่วน ชาย 46.26% หญิง 53.74% ที่อยู่อาศัย ในเมือง 74.9% (เมืองที่หนาแน่น 6 อันดับแรก ได้แก่ มอสโก เซนต์ปีเตอส์เบิร์ก โนวอซีบีรสค์ ยากาเตรินเบิร์ก คาซาน และนิจนีนอฟโกรอด) ชนบท 25.2% อัตราส่วนประชากรจำแนกตาม อายุ : วัยเด็ก (0-14 ปี) 17.24% วัยรุ่น (15-24 ปี) 9.54% วัยทำงาน (25-54 ปี) 43.38% วัยเริ่มชรา (55-64 ปี) 14.31% และวัยชรา (65 ปีขึ้นไป) 15.53% อายุขัยเฉลี่ยของประชากร 72.16 ปี เพศชาย 66.61 ปี เพศหญิง 78.05 ปี อัตราการเกิด 9.71 คนต่อ 1,000 คน อัตราการตาย 13.4 คนต่อ 1,000 คน อัตราการเพิ่มของประชากร -0.2% อัตราการย้ายถิ่นฐาน 1.7 คนต่อ 1,000 คน อายุเฉลี่ยหญิงตั้งครรภ์แรก 25.2 ปี

ศาสนา คริสต์นิกายรัสเซียออร์ทอดอกซ์ 75% อิสลาม 10-15% หรือประมาณ 20 ล้านคน (มีกว่า 40 กลุ่ม ส่วนมากเป็นอิสลาม (ซุนนี)) และคริสตินิกายอื่น ๆ 2%

ภาษา ภาษารัสเซียเป็นภาษาราชการ มีผู้ใช้ 85.7% ภาษาตาตาร์ 3.2% ภาษาเชเชน 1% และภาษาของชนกลุ่มน้อยอื่น 10.1%

การศึกษา อัตราการรู้หนังสือ 99.7%

การก่อตั้งประเทศ ราชวงศ์โรมานอฟปกครองรัสเซียตั้งแต่ปี 2156 จนกระทั่งการโค่นล้มราชบัลลังก์ของซาร์นิโคลัสที่ 2 ซึ่งเป็นการสิ้นสุดของระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ จากการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองของกลุ่มบอลเชวิก ที่มีนายวลาดีมีร์ เลนิน เป็นผู้นำ เมื่อปี 2460 (ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1) กลุ่มบอลเชวิกเข้าบริหารประเทศและจัดตั้งสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต (Union of Soviet Socialist Republic-USSR) หรือสหภาพโซเวียต (Soviet Union) ขึ้นเมื่อปี 2465

พรรคคอมมิวนิสต์บริหารปกครองสหภาพโซเวียตอยู่จนถึงปี 2528 หลังจากนายมิกฮาอิล กอร์บาชอฟ เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ ดำเนินนโยบายปฏิรูประบบสังคมนิยมภายใต้ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเปิดเสรีทางการเมือง (Perestroika และ Glasnost) ซึ่งการเปิดเสรีทางการเมืองนำไปสู่การล่มสลายของสหภาพโซเวียตเมื่อปี 2534 โดยแยกออกเป็น 15 ประเทศ ดังนี้ 1) รัสเซีย 2) มอลโดวา 3) เบลารุส 4) ยูเครน 5) อาร์เมเนีย 6) อาเซอร์ไบจาน 7) จอร์เจีย 8) คาซัคสถาน 9) อุซเบกิสถาน 10) เติร์กเมนิสถาน 11) คีร์กีซสถาน 12) ทาจิกิสถาน 13) ลัตเวีย 14) เอสโตเนีย และ 15) ลิทัวเนีย

วันชาติ 12 มิ.ย. (วันประกาศอิสรภาพ)

การเมือง ปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบสหพันธรัฐ มีประธานาธิบดีเป็นประมุขและมีอำนาจบริหารประเทศ โดยมาจากการเลือกตั้งโดยตรง วาระดำรงตำแหน่ง 6 ปี (ขยายจากเดิมวาระละ 4 ปี หลังการเลือกตั้งประธานาธิบดีเมื่อ 4 มี.ค.2555)

การเมืองของรัสเซียยังคงมีเสถียรภาพนับตั้งแต่การชุมนุมประท้วงขนาดใหญ่และประปรายภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อ 4 ธ.ค.2554 และการเลือกตั้งประธานาธิบดีเมื่อ มี.ค.2555 ซึ่งขณะนั้นมีผู้ประท้วงเรียกร้องให้ประธานาธิบดีวลาดีมีร์ ปูติน ลาออกจากตำแหน่ง เนื่องจากดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีเป็นสมัยที่ 3 และวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นผู้นำเผด็จการที่ครองอำนาจยาวนานถึง 12 ปี จากการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีติดต่อกัน 2 สมัย (ระหว่างปี 2543-2551) และดำรงตำแหน่ง นรม. (ระหว่างปี 2551-2555) และเมื่อ 18 มี.ค.2561 ประธานาธิบดีปูตินลงสมัครแข่งขันเลือกตั้งในนามผู้สมัครอิสระและชนะการเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียง 76.66% ถือเป็นการครองตำแหน่งสมัยที่ 4 ดำรงตำแหน่งถึงปี 2567 ทั้งนี้ พลเมืองรัสเซียออกมาใช้สิทธิทั้งหมด 67% ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีคูหาเลือกตั้งในและนอกรัสเซียกว่า 97,027 คูหา สำหรับการชุมนุมต่อต้านรัฐบาลรัสเซียที่มينا Alexei Navalny เป็นแกนนำ เมื่อ 26 มี.ค.2560 และ 12 มิ.ย.2560 ได้รับการสนับสนุนจากชาวรัสเซีย โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนและคนรุ่นใหม่ในหลาย 10 เมือง แม้ไม่สามารถสั่นคลอนเสถียรภาพรัฐบาล แต่ก็กระตุ้นให้เกิดความกังวลเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ รัฐบาลรัสเซียยังคงใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือหลักในการบริหารและรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม ทั้งการป้องกันและต่อต้านการก่อการร้าย และการควบคุมการเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมที่อาจกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล ทั้งนี้ ปี 2563 ประเทศตะวันตกโจมตีและกล่าวหารัฐบาลรัสเซียว่าอยู่เบื้องหลังการใช้

ยาพิชต์นาย Navalny เมื่อ 20 ส.ค.2563 ขณะที่ทางการรัสเซียปฏิเสธว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม เมื่อ 2 ก.พ.2564 นาย Navalny ถูกศาลตัดสินจำคุกเป็นเวลา 2 ปี 8 เดือน (เป็นโทษต่อเนื่องจากคำพิพากษาจำคุก 3 ปี 6 เดือนในคดีฉ้อโกงเมื่อปี 2557 เดิมถูกคุมประพฤติ 5 ปี แต่ละเมิด) แต่นาย Navalny ยังคงเคลื่อนไหวผ่านสื่อขณะถูกควบคุมตัว อาทิ ให้สัมภาษณ์ นสพ.The New York Times เกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ โพสต์ข้อความในทวิตเตอร์แสดงความยินดีกับนาย Dmitry Muratov ผู้สื่อข่าวชาวรัสเซียและบรรณาธิการบริหาร นสพ.Novaya Gazeta ที่ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพประจำปี 2564 ซึ่งมีแนวเขียนบทความต่อต้านรัฐบาลเผด็จการ และเมื่อ 20 ต.ค.2564 นาย Navalny ได้รับรางวัล Sakharov Prize ประจำปี 2564 ด้านสิทธิมนุษยชนสูงสุดของสหภาพยุโรป

รัสเซียมีรูปแบบการปกครองแบบสหพันธรัฐ ประธานาธิบดีเป็นประมุขและหัวหน้ารัฐบาล นรม.เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร ใช้รัฐธรรมนูญฉบับ 12 ธ.ค.2536 และมีการลงประชามติทั่วประเทศ ห้วง 25 มิ.ย.-1 ก.ค.2563 เพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญ ปรากฏว่า ประชาชน 77.92% เห็นชอบรับร่าง ขณะที่ 21.27% คัดค้าน มีผู้มาใช้สิทธิทั้งสิ้น 67.97% จากทั้งหมดกว่า 109 ล้านคน โดยมีสาระสำคัญ อาทิ การขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีรัสเซียได้มากกว่าสองสมัยติดต่อกัน การกำหนดให้ประธานาธิบดีคนปัจจุบันสามารถลงสมัครรับเลือกตั้งได้อีกครั้งหากรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มีผลบังคับใช้ ส่งผลให้ประธานาธิบดีปูตินอาจอยู่ในอำนาจต่อเนื่องยาวนานถึงปี 2579 รวมถึงประเด็นการขยายอำนาจรัฐสภาและศาลรัฐธรรมนูญรัสเซีย

ฝ่ายบริหาร : ประธานาธิบดีดำรงตำแหน่งวาระละ 6 ปี มีอำนาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี การแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีต้องผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร ประธานาธิบดีมีอำนาจสั่งการโดยตรงต่อรัฐมนตรี หรือหน่วยงานด้านความมั่นคง เช่น กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย และมีอำนาจยุบสภา ประธานาธิบดีปูตินเข้าดำรงตำแหน่งเป็นสมัยที่ 4 เมื่อ 7 พ.ค.2561

ทั้งนี้ ปัจจุบันรัสเซียมีทั้งหมด 21 กระทรวง 20 หน่วยงานขึ้นตรง (Federal Services and Agencies) 2 นิติบุคคลจัดตั้งโดยรัฐเพื่อภารกิจเฉพาะ และมี 3 กองทุนของรัฐบาล โดยโครงสร้างบริหารหน่วยงานของรัฐแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ 1) ภายใต้อำนาจดูแลของประธานาธิบดีจำนวน 14 หน่วยงาน อาทิ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม หน่วยข่าวกรอง 2) หน่วยงานระดับกระทรวงภายใต้กำกับดูแลของรัฐบาล จำนวน 16 กระทรวง อาทิ กระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจ กระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษา และ 3) หน่วยงานของรัฐภายใต้กำกับดูแลของรัฐบาล จำนวน 10 หน่วยงาน

สำหรับปี 2563 มีการปรับ ครม.ที่สำคัญ 2 ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ 1 เมื่อ 21 ม.ค.2563 ประธานาธิบดีรัสเซียลงนามแต่งตั้ง ครม.ชุดใหม่ ซึ่งมีนายมิคาอิล มิชูสติน นรม.รัสเซียคนใหม่เปิดประชุม ครม.ครั้งแรกในวันเดียวกัน โดยมีประเด็นหลักคือการปรับปรุงงบประมาณปี 2563 และแผนงบประมาณห้วงปี 2564-2565 เฉพาะอย่างยิ่งของกระทรวงการคลังและกระทรวงแรงงาน ทั้งนี้ เป็นการปรับ ครม.ทั้งชุด ภายหลังจาก ครม.ยื่นหนังสือลาออกเมื่อ 15 ม.ค.2563 โดยแต่งตั้งนายมิชูสติน เป็นนายกรัฐมนตรี แทนนายดมิตรี เมดเวเดฟ ที่ลาออกและย้ายไปดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติรัสเซีย และยุบกระทรวงกิจการคอเคซัสเหนือให้ออนภารกิจและ จนท.ไปยังกระทรวงการพัฒนาเศรษฐกิจ ขณะที่ลดตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีเหลือเพียง 9 ตำแหน่ง

ครั้งที่ 2 เมื่อ 10 พ.ย.2563 มีการเพิ่มตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีใหม่ อีก 1 ตำแหน่ง รวมเป็นรองนายกรัฐมนตรี 10 ตำแหน่งเหมือนเดิม โดยแต่งตั้งนายอเล็กซานเดอร์ โนวัค (อายุ 51 ปี/ปี 2565) อดีต รมว.กระทรวงพลังงาน (ปี 2555-2563) ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี และปรับเปลี่ยนรัฐมนตรีอีก 5 กระทรวง ได้แก่ 1) รมว.กระทรวงพลังงาน แต่งตั้งนาย Nikolai Shulginov (อายุ 71 ปี/ปี 2565) ประธานบริหารรัฐวิสาหกิจองค์กร RusHydro PJSC ผู้ประกอบการพลังงานน้ำ 2) รมว.กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่งตั้งนาย Alexander Kozlov (อายุ 41 ปี/ปี 2565) อดีต รมว.กระทรวงพัฒนาภาคตะวันออกไกลและอาร์กติก 3) รมว.กระทรวงพัฒนาภาคตะวันออกไกลและอาร์กติก แต่งตั้งนาย Alexei Chekunkov (อายุ 42 ปี/ปี 2565) ผู้บริหารกองทุนพัฒนาภาคตะวันออกไกล (Far East Development Fund) และอดีตผู้บริหารกองทุนรวมเพื่อการลงทุนระหว่างรัสเซียกับจีน (Russia-China Investment Fund) 4) รมว.กระทรวงโยธา การเคหะ และสาธารณูปโภค แต่งตั้งนาย Irek Faizullin (อายุ 60 ปี/ปี 2565) อดีต รมช.กระทรวงโยธาฯ และ 5) รมว.กระทรวงคมนาคม แต่งตั้งนาย Vitaly Savelyev (อายุ 68 ปี/ปี 2565) ประธานบริหารสายการบินแห่งชาติ Aeroflot

ฝ่ายนิติบัญญัติ : เป็นระบบ 2 สภา รัฐสภา (Bicameral Federal Assembly) ประกอบด้วย 1) สภาสหพันธรัฐ (Federation Council) หรือสภาสูง มีสมาชิก 170 คน (โดยผู้บริหารระดับสูงและ จนท.กฎหมายจากเขตการปกครอง 83 เขต แต่งตั้งเขตละ 2 คน) วาระดำรงตำแหน่ง 4 ปี และ 2) สภาผู้แทนราษฎร (Duma) มีสมาชิก 450 คน ใช้วิธีการเลือกตั้งแบบผสม คือ การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต 225 คน และระบบสัดส่วนหรือบัญชีรายชื่อของพรรค 225 คน วาระดำรงตำแหน่ง 5 ปี (ขยายจากเดิมวาระละ 4 ปีนับแต่การเลือกตั้งเมื่อ 4 ธ.ค.2554) การเลือกตั้งเมื่อ 18 ก.ย.2559 เรื้อรขึ้นจากกำหนดเดิมใน ธ.ค.2559 โดยพรรค United Russia (UR) มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุด 341 คน (ปี 2563 เหลือ 338 คน) พรรค Communist Party of the Russian Federation (CPRF) 43 คน พรรค Liberal Democratic Party of Russia (LDPR) 40 คน พรรค A Just Russia 23 คน พรรค Rodina 1 คน พรรค Civic Platform (CP) 1 คน และว่าง 3 ตำแหน่ง ทั้งนี้ เขตไครเมียและเซวัสโตปอล ยังไม่ได้รับการรับรองสถานะตามกฎหมายระหว่างประเทศ

การเลือกตั้งครั้งล่าสุดห่าง 17-19 ก.ย.2564 ที่มีขึ้นหลายวันเนื่องจากมาตรการทางสาธารณสุขจากสถานการณ์โรค COVID-19 พร้อมจัดการลงคะแนนทางออนไลน์ครั้งแรกใน 6 ภูมิภาคและแคว้นมอสโก โดยพรรค UR ได้ 324 ที่นั่ง (ลดลง 19 ที่นั่ง) รองลงมา ได้แก่ พรรค CPRF ได้ 57 ที่นั่ง (เพิ่มขึ้น 15 ที่นั่ง) พรรค A Just Russia ได้ 27 ที่นั่ง (เพิ่มขึ้น 4 ที่นั่ง) พรรค LDPR ได้ 21 ที่นั่ง (ลดลง 18 ที่นั่ง) และพรรค New People ได้ 13 ที่นั่ง (เป็นพรรคจัดตั้งใหม่เมื่อ มี.ค.2563 และได้รับเลือกตั้งหลังลงสมัครครั้งแรกในรอบ 14 ปี) ขณะที่พรรค Rodina พรรค Party of Growth พรรค Civic Platform (CP) ได้พรรคละ 1 ที่นั่ง และผู้สมัครอีก 5 คน จากการเลือกตั้งแบ่งเขตเลือกตั้ง ส่วนการเลือกตั้งครั้งต่อไปจะมีขึ้นใน ก.ย.2569

สำหรับการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่สำคัญของรัสเซีย อาทิ ปี 2555 เพิ่มนิยาม “Foreign Agents” ในกฎหมายควบคุม NGOs ปี 2560 กฎหมายควบคุมสื่อมวลชน ปี 2562 รัสเซียแก้ไขปรับปรุงกฎหมายครั้งใหญ่โดยพิจารณาถ่วงถ่วงและยกเลิกกฎหมายระเบียบเก่าที่ล้าสมัยซึ่งนำโดยนายดมิตรี เมดเวเดฟ (นายกรัฐมนตรีขณะนั้น) อาทิ กฎหมายอธิปไตยทางอินเทอร์เน็ตของรัสเซีย (Sovereign Internet Law)

มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่ 1 พ.ย.2562 ปี 2563 มีการแก้ไขกฎหมายสำคัญหลายฉบับ อาทิ กฎหมายให้สัญชาติรัสเซียแก่ชาวต่างชาติ กฎหมายสินทรัพย์การเงินดิจิทัลในรัสเซีย

ฝ่ายตุลาการ : ใช้ระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) พัฒนาการกฎหมายรัสเซียได้รับอิทธิพลจากกฎหมายสังคมนิยม (Socialist Law) สำหรับกระบวนการพิจารณาของศาลได้รับอำนาจจากรัฐธรรมนูญรัสเซีย เป็นอิสระจากอำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหาร มีการปรับโครงสร้างครั้งล่าสุดเมื่อปี 2557 ปัจจุบัน รัสเซียมีศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐ (Constitutional Court) โดยมีศาลรัฐธรรมนูญรัฐต่าง ๆ จำนวน 16 ศาล ขณะที่ศาลฎีกาแห่งสหพันธรัฐ (Supreme Court) มีเขตอำนาจศาล 1) พิจารณาคดีทั่วไป ได้แก่ คดีแพ่ง (แพ่ง/ครอบครัว/แรงงาน) คดีอาญา คดีปกครอง คดีการเมือง (ระดับ รัฐ/เมือง/เขต/ท้องถิ่น) และมีระบบศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ ได้แก่ ศาลทหาร (ระดับ ทหารภาคและทหารเรือ/ทหารในฐานทัพ) และ 2) คดีพาณิชย์ (ระดับภาค/อุทธรณ์/รัฐและเมือง) โดยครอบคลุมศาลเมืองมอสโกและศาลทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งเป็นการรวมศาลพาณิชย์สูงสุดเข้ากับศาลฎีกา เมื่อ ก.พ.2556 เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการพิจารณาคดี ทั้งนี้ ผู้พิพากษาสังกัดพลเรือนโดยได้รับความเห็นชอบจากประธานาธิบดี สำหรับอำนาจประธานศาลฎีกาโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา (The Plenary Session) สามารถเชิญประธานศาลรัฐธรรมนูญ อัยการสูงสุด รมว.กระทรวงยุติธรรม และบุคคลอื่น ให้เข้าร่วมเพื่อขอความเห็นได้

ปี 2563 รัสเซียแก้ไขกฎหมายวิธีสบัญญัติประมวลพาณิชย์ (Russian Arbitrazh Procedural Code) เมื่อ 19 มิ.ย.2563 กำหนดให้ศาลพาณิชย์มีอำนาจศาลครอบคลุมข้อพิพาททั้งทางตรงและทางอ้อมที่มีมูลเหตุจากมาตรการคว่ำบาตรทางการค้าจากต่างชาติ แม้ในสัญญากำหนดเงื่อนไขไว้เป็นอย่างอื่น เฉพาะอย่างยิ่งข้อตกลงที่จะระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ

พรรคการเมือง : ระบบหลายพรรค พรรคการเมืองที่สำคัญ ได้แก่ 1) พรรค United Russia (UR) เป็นพรรครัฐบาล (ปี 2564 มี 324 ที่นั่ง) มีนายดมิตรี เมดเวเดฟ เป็นหัวหน้าพรรค 2) พรรค Communist Party of the Russian Federation (CPRF) (57 ที่นั่ง) มีนาย Gennady Zyuganov เป็นหัวหน้าพรรค 3) พรรค Liberal Democratic Party of Russia (LDPR) (21 ที่นั่ง) มีนาย Vladimir Zhirinovskiy เป็นหัวหน้าพรรค 4) พรรค Just Russia (27 ที่นั่ง) มีนาย Sergey Mironov เป็นหัวหน้าพรรค 5) พรรค New People (13 ที่นั่ง) มีนาย Alexey Nechayev เป็นหัวหน้าพรรค 6) พรรค Rodina (1 ที่นั่ง) มี นาย Aleksei Zhuravlyov เป็นหัวหน้าพรรค 7) พรรค Party of Growth (1 ที่นั่ง) มีนาง Irina Mironova เป็นหัวหน้าพรรค 8) พรรค Civic Platform (CP) (1 ที่นั่ง) มีนาย Rifat Shaykhtudinov เป็นหัวหน้าพรรค และผู้สมัครอิสระ 5 ที่นั่ง

รัสเซียแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 เขตสหพันธ์ (Federal Districts) แต่ละเขตบริหารโดยผู้ว่าราชการเขต ซึ่งประธานาธิบดีรัสเซียเป็นผู้แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้แทนประธานาธิบดี ได้แก่ 1) เขตสหพันธ์กลาง (Central Federal District) 2) เขตสหพันธ์ใต้ (Southern Federal District) 3) เขตสหพันธ์ตะวันตกเฉียงเหนือ (Northwestern Federal District) 4) เขตสหพันธ์ตะวันออกไกล (Far Eastern Federal District) 5) เขตสหพันธ์ไซบีเรีย (Siberian Federal District) 6) เขตสหพันธ์อูราลส์ (Urals Federal District) 7) เขตสหพันธ์วอลกา (Volga Federal District) 8) เขตสหพันธ์คอเคซัสเหนือ (North Caucasian Federal District) และ 9) เขตสหพันธ์ไครเมีย (Crimean Federal District) จัดตั้ง

เมื่อ 21 มี.ค.2557 หลังจากผนวกไครเมียเข้าเป็นส่วนหนึ่งของรัสเซีย ซึ่งแต่ละเขตสหพันธ์ยังแบ่งย่อยเป็น สาธารณรัฐ (Republics) ดินแดน (Territories) แคว้น (Provinces) นครสหพันธ์ (Federal cities) แคว้นปกครองตนเอง (Autonomous oblast) และเขตปกครองตนเอง (Autonomous districts)

สหพันธรัฐ ประกอบด้วย หน่วยการปกครองรวมทั้งหมด 85 หน่วย แบ่งเป็น 22 สาธารณรัฐ (Republics) 9 เขตการปกครอง (Krais) 46 มณฑล (Oblasts) 3 นคร (Federal cities) ได้แก่ มอสโก เซนต์ปีเตอส์เบิร์ก และเวลาสโตปอลซึ่งมีสถานภาพเดียวกับมณฑล 4 ภาคมปกครองตนเอง (Autonomous Okrugs) และ 1 มณฑลปกครองตนเอง (Autonomous Oblast)

เศรษฐกิจ รัสเซียมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ มีก๊าซธรรมชาติสำรองมากที่สุดในโลก มีถ่านหินสำรองมากเป็นอันดับ 2 ของโลก มีน้ำมันดิบสำรองมากเป็นอันดับ 8 ของโลก รัสเซียผลิตและส่งออกก๊าซธรรมชาติเป็นอันดับ 1 ของโลก ผู้ผลิตน้ำมันรายใหญ่อันดับ 3 และส่งออกน้ำมันอันดับ 2 ของโลก (ปี 2562) รัฐบาลสะสมทองคำ 2,246 ตัน (มูลค่า 108,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ณ 11 ต.ค.2562) และเป็นประเทศที่ส่งออกเหล็กและอะลูมิเนียมในอันดับต้น ๆ ของโลก อย่างไรก็ตาม การที่เศรษฐกิจรัสเซียพึ่งพาภาคการส่งออกน้ำมันและก๊าซธรรมชาติเป็นหลัก สร้างรายได้ประมาณครึ่งหนึ่งของประเทศ ทำให้ประสบปัญหาจากความผันผวนของราคาน้ำมันในตลาดโลก เช่นที่เกิดขึ้นในระหว่างปี 2558-2559 ซึ่งซ้ำเติมภาวะเศรษฐกิจรัสเซียที่อยู่ในภาวะถดถอยจากมาตรการลงโทษเศรษฐกิจรัสเซียของประเทศตะวันตกจากกรณียูเครน ซึ่งดำเนินมาตั้งแต่ปี 2557 อย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้มีการต่ออายุการคว่ำบาตรเป็นระยะ โดยปี 2561 เผชิญการถูกกล่าวหาจากกรณีเหตุลอบวางยาพิษนาย Sergey Skripal อดีต จนท.หน่วยข่าวกรองทหารรัสเซียและบุตรสาวในสหราชอาณาจักร ที่เมือง Salisbury และ Amesbury และปี 2563 กรณีนาย Alexei Navalny เป็นแกนนำ

อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจรัสเซียในปี 2560 เริ่มฟื้นตัวจากการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของรัสเซียเอง ทั้งการส่งเสริมการลงทุนของต่างชาติ การขยายตัวของภาคเกษตรกรรม และการแสวงหาตลาดส่งออกให้มีความหลากหลายในทุกภูมิภาค และการปรับขึ้นของราคาน้ำมันในตลาดโลก แม้ยังไม่มีเสถียรภาพ ขณะที่ ค่าเงินรูเบิลมีเสถียรภาพมากขึ้นจากการลดความผันผวนตามราคาน้ำมันดิบเนื่องจากข้อตกลงการจำกัดการผลิตน้ำมันของ OPEC (รูเบิลเคยผันผวนตามราคาน้ำมันมากที่สุดถึง 80% เมื่อปี 2558 โดยปี 2560 ลดเหลือ 30%) ทั้งนี้ รัสเซียและสถาบันการเงินระหว่างประเทศ เช่น กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund-IMF) ประเมินสอดคล้องกันว่าเศรษฐกิจรัสเซียกลับสู่ภาวะเติบโต กับทั้งพัฒนาภาคเกษตรกรรมเพื่อรองรับความต้องการภายใน จนทำให้การผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรของรัสเซียเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญตั้งแต่ต้นปี 2560 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ในปี 2560 อยู่ที่ 2.6% โดย ก.ค.2561 GDP อยู่ที่ 1.9% แม้ยังคงเผชิญปัญหาขัดแย้งระหว่างรัสเซียกับสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา กรณียูเครน กรณีข้อกล่าวหาการแทรกแซงการเลือกตั้งสหรัฐฯ และข้อกล่าวหาเหตุลอบวางยาพิษในสหราชอาณาจักร อย่างไรก็ตาม การคงมาตรการคว่ำบาตรของสหภาพยุโรปต่อรัสเซียทำให้รัสเซียแสวงหาตลาดส่งออกใหม่อย่างจริงจังเพื่อชดเชยตลาดยุโรป ที่ยังเป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของรัสเซีย

สำหรับปี 2561-2563 รัสเซียยังคงได้เปรียบดุลการค้ายุโรป โดยสินค้าที่ยุโรปนำเข้าจากรัสเซียส่วนใหญ่ ได้แก่ วัตถุดิบ พลังงาน และอาหาร โดยปี 2562 ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (European Union-EU) ที่นำเข้าสินค้าปริมาณมากอันดับต้น ได้แก่ ฟินแลนด์ ลิทัวเนีย ขณะที่ประเทศที่นำเข้ามูลค่าสูงอันดับต้น คือ เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ อิตาลีและโปแลนด์ นอกจากนี้ รัสเซียแสวงหาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศอย่างต่อเนื่องทั้งระดับทวิภาคี เฉพาะอย่างยิ่ง จีน อินเดีย อิหร่าน สิงคโปร์และซาอุดีอาระเบีย และการจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศต่าง ๆ กับสหภาพเศรษฐกิจยูเรเชีย (Eurasian Economic Union-EAEU) ที่รัสเซียเป็นแกนนำ

นอกจากนั้น รัสเซียยังร่วมมือกับประเทศผู้ผลิตและส่งออกน้ำมันเพื่อพยุงและกระตุ้นราคาน้ำมันในตลาดโลกให้มีเสถียรภาพ อย่างไรก็ตาม ห้วงปี 2563 ภาคผู้ประกอบการน้ำมันของรัสเซีย ได้รับผลกระทบจากราคาน้ำมันตกต่ำที่สุดในรอบ 18 ปี เนื่องจาก 2 ปัจจัยสำคัญคือ ซาอุดีอาระเบียเพิ่มกำลังการผลิตเพื่อตอบโต้รัสเซียที่ปฏิเสธการปรับลดการผลิตน้ำมันตามข้อเสนอขององค์การผู้ผลิตน้ำมันเป็นสินค้าออก (Organization of Petroleum Exporting Countries-OPEC) เมื่อ 6 มี.ค.2563 และความต้องการน้ำมันของโลกลดลงเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโรค COVID-19 ทั้งนี้ เมื่อ 10 มิ.ย.2563 นายกรัฐมนตรี มิคาอิล อนุมตีแผนยุทธศาสตร์พลังงานรัสเซีย ปี 2578 (Energy Strategy 2035)

สำหรับตลาดหลักทรัพย์รัสเซียปัจจุบันคือ MICEX-RTS ซึ่งเป็นการรวมตลาดหลักทรัพย์ 2 แห่งสำคัญระหว่าง Russian Trading System (RTS) กับ Moscow Interbank Currency Exchange (MICEX) เมื่อ ธ.ค.2554 ทั้งนี้ ลักษณะพื้นฐานระบบการเงินและธนาคารรัสเซียมีผู้ประกอบการสถาบันการเงินกว่า 396 ธนาคาร โดยมีธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จำนวน 3 ราย ถือครองทรัพย์สินกว่า 51.4% ของทรัพย์สินธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดในรัสเซีย (สถานะเมื่อ 1 มี.ค.2563) โดยมีรัฐบาลถือหุ้นรายใหญ่ ได้แก่ Sberbank และ VTB Group และเป็นของเอกชนคือ Alfa Bank ทั้งนี้ ธนาคารต่างชาติในรัสเซียไม่อนุญาตให้จัดตั้งในลักษณะสาขา (branch) แต่สามารถจัดตั้งบริษัทย่อย (subsidiaries) ตามเงื่อนไขการจดทะเบียนขออนุญาต

สกุลเงิน ตัวอย่างสกุลเงิน : รูเบิล (Ruble : หรือ RUB)

อัตราแลกเปลี่ยนต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ : 71.17 รูเบิล/ดอลลาร์สหรัฐ (11 พ.ย. 2564)

อัตราแลกเปลี่ยนต่อ 1 บาท : (อัตรากลาง) 2.17 รูเบิล (11 พ.ย. 2564)

ดัชนีเศรษฐกิจสำคัญ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) : 1.7 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ (ปี 2563)

อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ : ติดลบ -2.7% (ปี 2563) ธนาคารโลก (World Bank-WB) คาดการณ์เศรษฐกิจรัสเซียปี 2564 จะเติบโต 4.3% ปี 2565 อยู่ที่ 2.8% และปี 2566 อยู่ที่ 1.8%

รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี : เงินเดือนประมาณ 40,070 รูเบิล หรือ 509 ดอลลาร์สหรัฐ

งบประมาณ : เกินดุล 626,000 ล้านรูเบิล (ประมาณ 8,700 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ห้วง ม.ค.-มิ.ย. 2564 ข้อมูลจาก กค.รัสเซีย

หนี้ต่างประเทศ : 461.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ก.ย.2563)
 หนี้สาธารณะ : 13.7% ของ GDP เมื่อ มิ.ย.2563 หรือ ประมาณ 231.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ต.ค.2563)
 ดุลบัญชีเดินสะพัด : 5,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (มิ.ย. 2563)
 ทุนสำรองทองคำและเงินตราต่างประเทศ : 582,845 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ธ 31 ต.ค.2563)
 แรงงาน : 69.923 ล้านคน (ปี 2563) ภาคการเกษตร 9.4% ภาคอุตสาหกรรม 27.6% ภาคบริการ 63%
 อัตราการว่างงาน : 4.4% (ส.ค.2564)
 อัตราเงินเฟ้อ : 3.38% (ปี 2563) คาดการณ์ปี 2564 ประมาณ 3.5-4.0%
 ดุลการค้าระหว่างประเทศ : เกินดุล 74,440 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ปี 2563)
 มูลค่าการส่งออก : 379,120 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ปี 2563)
 สินค้าส่งออก : น้ำมันดิบ ปิโตรเลียมกลั่น ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน ข้าวสาลี เหล็ก (ปี 2562)
 ตลาดส่งออก : จีน 14% เนเธอร์แลนด์ 10% เบลารุส 5% เยอรมนี 5% (ปี 2562)
 มูลค่าการนำเข้า : 304,680 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ปี 2563)
 สินค้านำเข้า : รถยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ ยาบรรจุกึ่งหีบห่อ อุปกรณ์กระจายเสียง เครื่องบิน คอมพิวเตอร์ (ปี 2562)
 ตลาดนำเข้า : จีน 20% เยอรมนี 13% เบลารุส 6% (ปี 2562)

การทหาร รัสเซียเป็นมหาอำนาจด้านการทหารและมีคลังอาวุธนิวเคลียร์ (Arms Control Association ประเมินเมื่อ ก.ค.2560 ว่า รัสเซียมีหัวรบนิวเคลียร์ประมาณ 7,000 ลูก) รัสเซียเริ่มปฏิรูปการทหารตั้งแต่ปลายปี 2551 ทั้งการบริหารจัดการกำลังพลด้วยการขึ้นเงินเดือนและเงินบำนาญเมื่อต้นปี 2555 เพื่อดึงดูดบุคลากร พร้อมกับพยายามลดการเกณฑ์ทหารเพื่อเพิ่มทหารอาชีพ จัดสรรอาวุธยุทโธปกรณ์ใหม่เข้าประจำการในกองทัพตามแผนปรับปรุงภายในปี 2563 ตั้งเป้าหมายยกระดับการพัฒนาอาวุธไว้ 70% มีการฝึกทางทหารอย่างสม่ำเสมอทั้งภายในและกับประเทศพันธมิตร เช่น เบลารุส จีน มองโกเลีย และประเทศอดีตสหภาพโซเวียต รวมถึงการฝึกแบบฉับพลัน และพัฒนากองกำลังรบให้มีขนาดเล็กแต่มีประสิทธิภาพสูง รัสเซียประกาศหลักนิยมทางทหารใหม่ เมื่อ ธ.ค.2557 หลักนิยมทางทะเลใหม่ เมื่อ ก.ค.2560 และระบุว่าควรรับสมาชิกใหม่ของเนโท โดยเฉพาะยูเครน จอร์เจีย และมอลโดวาเป็นภัยคุกคามอย่างยิ่งต่อรัสเซีย รวมถึงกรณีมอนเตเนโกรเป็นสมาชิกเนโทอย่างเป็นทางการเมื่อ 5 มิ.ย.2560 เนื่องจากลดทอนอิทธิพลของรัสเซียในยุโรปตะวันออกเฉียงใต้ และรัสเซียประกาศหลักการป้องปรามด้วยอาวุธนิวเคลียร์ (Basic Principles of the State Policy of the Russian Federation on Nuclear Deterrence) เมื่อ 2 มิ.ย.2563 นอกจากนี้ นายนิโคไล ปาตรูเชฟ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติรัสเซีย ระบุเมื่อ ก.ค.2562 ที่จะปรับปรุงยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Strategy) ของรัสเซียในปี 2563 โดยเมื่อ 2 ก.ค.2564 ประธานาธิบดีรัสเซียประกาศใช้ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติฉบับใหม่แทนฉบับเดิมปี 2558 ที่ออกมาหลังวิกฤตยูเครน โดยยุทธศาสตร์ความมั่นคงฉบับนี้เน้นถึงภัยคุกคามจากตะวันตก เป็นครั้งแรกที่กล่าวถึง “ประเทศที่ไม่เป็นมิตร” รวมถึงให้ความสำคัญกับแนวคิดค่านิยมดั้งเดิมและอนุรักษนิยม การสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเครือรัฐเอกราช (The Commonwealth of Independent States-CIS) จีน และอินเดีย ผ่านกรอบความร่วมมือทวิภาคี และภายใต้แนวคิดริเริ่มพหุภาคี อาทิ Greater Eurasian Partnership, องค์การความร่วมมือเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Cooperation Organization-SCO) และกลุ่มประเทศ BRICS

ทั้งนี้ ปฏิบัติการทางทหารของรัสเซียในซีเรียทั้งทางทะเลและอากาศเป็นโอกาสของรัสเซีย ในการแสดงขีดความสามารถทางทหารและประสิทธิภาพของอาวุธยุทโธปกรณ์ ซึ่งมีผลต่อการสั่งซื้ออาวุธ ยุทโธปกรณ์ของรัสเซียจากประเทศต่าง ๆ ขณะเดียวกัน ก็สร้างความวิตกกังวลให้เนโด้ว่าจะเผชิญภัยคุกคาม จากรัสเซียมากขึ้น และมีส่วนทำให้เกิดความตึงเครียดทางทหารระหว่างเนโด้กับรัสเซียตามแนวพรมแดน ประเทศยุโรปตะวันออก สำหรับแผนอาวุธยุทโธปกรณ์แห่งชาติรัสเซียฉบับใหม่ ปี 2570 (State Armament program 2027/Gosudarstvennaya Programma Vooruzheniya-GPV) จะมุ่งเน้นการเสริมสร้างความเชื่อมั่น ในการป้องกันเชิงยุทธศาสตร์ และการรับมือภัยคุกคามจากภายนอก

โครงสร้างองค์กรในกองทัพรัสเซีย ประกอบด้วย ผู้บัญชาการสูงสุดคือประธานาธิบดี โดยมี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรัสเซีย 1 คน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม 12 คน โดยมี 3 เหล่าทัพ และ 2 กองกำลัง ได้แก่ ทบ. ทร. ทอ. (และอวกาศ) กองกำลังขีปนาวุธยุทธศาสตร์ และกองพลร่ม

กองทัพรัสเซียมี 5 ภาค คือ ตะวันออก กลาง เหนือ (Northern Fleet ครอบคลุมมหาสมุทร อาร์กติก) ตะวันตก และใต้ รวมกำลังพล 900,000 นาย อาทิ ทบ. 280,000 นาย ทร. 150,000 นาย ทอ. 165,000 นาย รัสเซียมีกำลังพลประจำ กองพลขีปนาวุธยุทธศาสตร์ 50,000 นาย กองพลร่ม 45,000 นาย ปฏิบัติการพิเศษ 1,000 นาย กองกำลังทางรถไฟ 29,000 นาย กองหนุน 180,000 นาย และกำลังรบกึ่งทหาร 554,000 นาย นอกจากนี้ มีกำลังพลสำรอง 2,000,000 นาย

กำลังทหารในประเทศอดีตสหภาพโซเวียตรวม 7 ประเทศ ได้แก่ 1) อาร์เมเนีย มีทหารรัสเซีย 3,300 นายประจำการฐานทัพที่ 102 ที่ Gyumri และที่ฐานทัพอากาศเยเรวาน โดยรัสเซียเข้าฐานทัพจนถึงปี 2587 2) เบลารุส มีทหารรัสเซีย 1,500 นาย มีระบบป้องกันภัยทางอากาศร่วมกับรัสเซีย และรัสเซียส่ง บ.ขับไล่แบบ Su-27 และขีปนาวุธป้องกันภัยทางอากาศแบบ S-300 โดยรัสเซียเข้าสถานีเรดาร์ที่ Baranovich และมิศุณย์บัญชาการทางทะเล 1 แห่ง 3) จอร์เจีย มีทหารรัสเซีย 7,000 นาย ที่ฐานทัพในอับคาเซียและออสเซเตียใต้ (ซึ่งแยกตัวจากจอร์เจีย) โดยเข้าสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการทหารจนถึงปี 2602 4) มอลโดวา มีทหารรัสเซีย 1,500 นาย (รวมถึงทหารรักษาสันติภาพ 441 นาย) ประจำการในเขต Transdnistria 5) คาซัคสถาน รัสเซียเข้า สถานีเรดาร์ที่ Balkhash 6) คีร์กีซสถาน มีทหารรัสเซีย 500 นาย ประจำการที่ฐานทัพอากาศ Kant ที่ขยาย เวลาเข้าจนถึงปี 2570 โดยเมื่อ พ.ย. 2562 รัสเซียสนับสนุนเงินให้กองทัพคีร์กีซสถานกว่า 12 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อยกระดับระบบเรดาร์ และ 7) ทาจิกิสถาน มีทหารรัสเซีย 5,000 นาย ประจำกรมทหารราบที่ 201 ในทาจิกิสถาน และจะขยายเวลาเข้าถึงปี 2585 นอกจากนี้ รัสเซียยังรวม ทอ. (Air Force) เข้ากับกองกำลังป้องกันการบิน และอวกาศ (Aerospace Defence Forces) แล้วตั้งใหม่เป็นกองทัพการบินและอวกาศ (Aerospace Forces) เมื่อ 1 ส.ค.2558 โดยเมื่อ ต.ค.2562 รัสเซียสนับสนุนเงินให้กองทัพทาจิกิสถานกว่า 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

นอกจากนี้ รัสเซียมีทหาร 28,000 นาย ประจำการอยู่ในคาบสมุทรไครเมีย และเข้า ฐานทัพเรือที่เมือง Tartus ของซีเรีย เพื่อส่งกำลังบำรุงและให้ความสนับสนุนทางเทคนิคแก่เรือรบรัสเซีย ในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน รวมทั้งสนับสนุนการปราบปรามโจรสลัดในอ่าวเอเดนและมหาสมุทรอินเดีย นอกจากนี้ รัสเซียและเวียตนามทำข้อตกลงอนุญาตให้เรือรบรัสเซียเข้าเทียบท่าที่อ่าวคัมรานห์ เมื่อ พ.ย.2557 ต่อมา เมื่อ ก.พ.2558 รัสเซียทำข้อตกลงขอใช้ท่าเรือของเวเนซุเอลา นิการากัว คิวบา และไซปรัส เพื่อส่งกำลัง

บำรุงหรือการซ่อมแซมให้แก่เรือรบรัสเซีย รวมถึงการขอใช้สนามบินในบางโอกาสเพื่อเป็นจุดแวะพักเติมเชื้อเพลิงให้แก่ บ.ทิ้งระเบิดทางยุทธศาสตร์ของรัสเซียขณะลาดตระเวน นอกจากนี้ ยังอยู่ระหว่างเจรจาขอใช้ท่าเรือของสิงคโปร์ แอลจีเรีย และเซเชลส์ สำหรับปฏิบัติการในซีเรีย คาดว่ามีกำลังพลรัสเซียประมาณ 4,000 นาย ประจำการที่ฐานทัพเรือที่เมือง Tartus และที่ฐานทัพอากาศ Khmeimim ใน จ.Latakia

รัสเซียส่งทหารร่วมกองกำลังรักษาสันติภาพของ OSCE ในบอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา และในโคโซโว และส่งทหารร่วม กกล.รักษาสันติภาพของสหประชาชาติในโกตดิวัวร์ คองโก ไคบีเรีย ตะวันออกกลาง เซาท์ซูดาน ซาฮาราตะวันตก เฉพาะอย่างยิ่งซูดาน ซึ่งรัสเซียมีแผนตั้งฐานทัพเรือเพื่อการขนส่งและซ่อมเรือของรัสเซียในทะเลแดง ซึ่งเป็นทะเลคั่นกลางระหว่างซูดานกับซาอุดีอาระเบีย

นอกจากนี้ เมื่อ 11 พ.ย.2563 รัสเซียจัดตั้งกองกำลังสันติภาพ บริเวณฉนวนลาชิน (Lachin corridor) เพื่อควบคุมสถานการณ์และรักษาสันติภาพจากกรณีการสู้รบในพื้นที่พิพาทนาฮอร์โน-คาราบัค ระหว่างอาเซอร์ไบจานกับอาร์เมเนีย โดยรัสเซียประจำกำลังพล 1,960 นาย (จากกองกำลังรักษาสันติภาพและกองพลรักษาความสงบที่ 15) รถลำเลียงพลหุ้มเกราะ 90 คัน และอุปกรณ์พิเศษ 380 รายการ ทั้งนี้ การสู้รบดังกล่าวเริ่มตั้งแต่ 27 ก.ย.2563 โดยยืดเยื้อและรุนแรงขึ้น ทั้งอาเซอร์ไบจานและอาร์เมเนียต่างประกาศกฎอัยการศึกและระดมพล โดยมีรายงานการสูญเสียกำลังพลและอาวุธยุทธโปกรณ์ของทั้งสองฝ่าย โดยเคยเกิดเหตุปะทะกันรุนแรงในพื้นที่ดังกล่าว ห้วงฤดูร้อนปี 2557 เมื่อ เม.ย.2559 และเมื่อ ก.ค.2563

งบประมาณด้านการทหารปี 2563-2565 ตั้งของงบประมาณปี 2563 จำนวน 47,550 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (หรือ ประมาณ 3.1 ล้านล้านรูเบิล) โดยร่างงบประมาณปี 2564 จำนวน 3.24 ล้านล้านรูเบิล และปี 2565 จำนวน 3.3 ล้านล้านรูเบิล

ทบ.มีกำลังพลประมาณ 280,000 นาย แบ่งเป็นเขตยุทธศาสตร์ 4 เขต คือ 1) West ศูนย์บัญชาการใหญ่อยู่เซนต์ปีเตอส์เบิร์ก 2) Centre ศูนย์บัญชาการใหญ่อยู่เยคาเตรินเบิร์ก 3) South ศูนย์บัญชาการใหญ่อยู่ Rostov-on-Don และ 4) East ศูนย์บัญชาการใหญ่อยู่ Khabarovsk และมีศูนย์บัญชาการยุทธศาสตร์ร่วม ยุทธโปกรณ์สำคัญ ได้แก่ ถ.หลัก 2,700 คัน (รุ่น T-72B/BA 1,100 คัน, T-80BV/U 450 คัน, T-72B3 800 คัน, T-90/T-90A 350 คัน) และมี ถ.อยู่ในคลังอีก 17,500 คัน (รุ่น T-55, T-62, T-64A/B, T-72/T-72A/B, T-80B/BV/U และ T-90) ยานลาดตระเวน 1,700 คัน (รุ่น BRDM-2/2A 1,000 คัน โดยมีรุ่น BRDM-2 ในคลังอีก 1,000 คัน และรุ่น BRM-1K (CP) 700 คัน) ยานรบทหารราบหุ้มเกราะ 4,900 คัน (เช่น รุ่น BMP-1 500 คัน, BMP-2 3,000 คัน, BMP-3 500 คัน, BTR-80A 100 คัน, BTR-82A/AM 800 คัน โดยมีรุ่น BMP-1 และ BMP-2 อยู่ในคลังอีก 8,500 คัน) ยานสายพานลำเลียงพลหุ้มเกราะ 6,000 คัน (รุ่น BMO-T, MT-LB และ BRT-60/70/80) ปืนใหญ่ 4,316 กระบอก

ส่วนระบบป้องกันภัยทางอากาศมีอาวุธปล่อยพื้นสู่อากาศ 1,520 ชุด เช่น แบบ 9K37/9K317 Buk (SA-11 Gadfly), 9K33M3 Osa-AKM (SA-8 Gecko), 9K35M3 Strela-120 (SA-132 Gopher), 9K330/9K331 Tor (SA-15 Gauntlet) และ 2K22 Tunguska (SA-19 Grison) อาวุธปล่อยแบบประทับบ่ายิง เช่น แบบ Igla-1 (SA-16 Gimlet), 9K38 Igla (SA-18 Grouse), 9K338 Igla-S (SA-24 Grinch) และ 9K34 Strela-3 (SA-14 Gremlin) บ.ไร้คนขับ แบบ Tu-143 Reys, Tu-243 Reys/Tu-243 Reys-D, Tu-300 Korshun, BLA-07 และ Pchela-2 อาวุธปล่อยพื้นสู่อากาศ เช่น แบบ Tochka (SS-21 Scarab) และ Iskander-M (SS-26 Stone)

ทร.มีกำลังพลประมาณ 150,000 นาย กองเรือใหญ่แบ่งเป็น 4 ภาค ได้แก่ กองเรือภาคเหนือ (Northern Fleet) กองเรือภาคทะเลบอลติก (Baltic Fleet) กองเรือภาคทะเลดำ (Black Sea Fleet) และ กองเรือภาคแปซิฟิก (Pacific Fleet) นอกจากนี้ยังมีกองเรือเล็กทะเลแคสเปียน (Caspian Sea Flotilla) ยุทธโศปกรณ์สำคัญ ได้แก่ เรือดำน้ำทางยุทธศาสตร์ 62 ลำ เรือดำน้ำพลังนิวเคลียร์ติดซีปนาวู (SSBN) 13 ลำ (เป็น Kalmar (Delta III) 3 ลำ, Delfin (Delta IV) 6 ลำ, Akula (Typhoon) 1 ลำ และ Borey 3 ลำ ทางยุทธวิธี มี 49 ลำ แยกเป็นเรือดำน้ำพลังนิวเคลียร์ติดอาวุธปล่อยนำวิถี (SSGN) Antey (Oscar II) 8 ลำ เรือดำน้ำโจมตีพลังนิวเคลียร์ (SSN) 17 ลำ (ได้แก่ Schuka-B (Akula II) 2 ลำ, Schuka-B (Akula I) 9 ลำ, Kondor (Sierra II) 2 ลำ, Barracuda (Sierra I) 1 ลำ และ Schuka (Victor III) 3 ลำ และเรือดำน้ำสามารถทำสงครามปราบเรือดำน้ำ (SSK) 23 ลำ (ได้แก่ Paltus (Kilo) 16 ลำ, Varshavyanka (Kilo) 6 ลำ และ Lada 1 ลำ และในปี 2565 ทร.รัสเซียจะเริ่มประจำการซีปนาวูความเร็วเหนือเสียง Tsirkon เพื่อรองรับปฏิบัติการทั้งทางบกและทะเล ซึ่งเป็นการพัฒนาเทคโนโลยีสำคัญทั้งระบบอาวุธความเร็วเหนือเสียง เลเซอร์กำลังสูง และระบบหุ่นยนต์หรือ หุ่นยนต์อัตโนมัติ

เรือรบหลักมี 33 ลำ ได้แก่ เรือบรรทุกเครื่องบิน Orel (Kuznetsov) 1 ลำ เรือลาดตระเวน 5 ลำ เรือพิฆาต 15 ลำ เรือฟริเกต 12 ลำ ส่วนเรือตรวจการณ์ชายฝั่งมี 95 ลำ อาที เรือคอร์เวต 48 ลำ เรือสะเทินน้ำสะเทินบก 45 ลำ (เป็นเรือยกพลขึ้นบก 19 ลำ เรือระบายพล 28 ลำ) และเรือส่งกำลังบำรุงและสนับสนุน 269 ลำ

ทอ.มีกำลังพลประมาณ 165,000 นาย ศูนย์บัญชาการใหญ่อยู่ Balashikha ใกล้มอสโก และมีระบบป้องกันภัยทางอากาศร่วมในกลุ่มเครือรัฐเอกราช (CIS) ครอบคลุมรัสเซีย อาร์เมเนีย คาซัคสถาน คีร์กีซสถาน ทาจิกิสถาน เติร์กเมนิสถาน ยูเครน และอุซเบกิสถาน ยุทธโศปกรณ์สำคัญ ได้แก่ บ.รบรวม 1,046 เครื่อง เป็น บ.ทิ้งระเบิด 139 เครื่อง (แบบ Tu-22M3/MR Backfire C 62 เครื่อง, Tu-22MR Blackjack 1 เครื่อง, Tu-95MS/MS mod Bear 48 เครื่อง, Tu-95MSM Bear 12 เครื่อง, Tu-160 Blackjack 11 เครื่อง และ Tu-160 Blackjack 11 เครื่อง) บ.ขับไล่ 210 เครื่อง (แบบ MiG-29/MiG-29UB Fulcrum 70 เครื่อง, MiG-31B/31BS Foxhound 20 เครื่อง, MiG-31BM Foxhound 60 เครื่อง, Su-27 Flanker 50 เครื่อง และ Su-27UB Flanker 10 เครื่อง) บ.ขับไล่/โจมตีภาคพื้นดิน 323 เครื่อง (แบบ MiG-29SMT Fulcrum 36 เครื่อง, MiG-29UBT Fulcrum 6 เครื่อง, Su-27SM 2 Flanker 47 เครื่อง, Su-27SM3 Flanker 14 เครื่อง, Su-30M2 20 เครื่อง, Su-30SM 62 เครื่อง, Su-34 Fullback 86 เครื่อง และ Su-35S Flanker 52 เครื่อง) บ.โจมตี 295 เครื่อง (แบบ Su-24M/M2 Fencer 100 เครื่อง, Su-25 Frogfoot 40 เครื่อง, Su-25SM/SM3 Frogfoot 140 เครื่อง และ Su-25UB Frogfoot 15 เครื่อง) บ.ลาดตระเวน/สอดแนม 87 เครื่อง (แบบ An-30 Clank 4 เครื่อง, Su-24MR Fencer 79 เครื่อง, Tu-214ON 2 เครื่อง และ Tu-214R 2 เครื่อง) บ.ติดระบบเตือนภัยล่วงหน้า 18 ลำ (แบบ A-50/A-50U Mainstay, Il-76SKIP) บ.เติมเชื้อเพลิงกลางอากาศแบบ Il-78/Il-78M Midas รวม 15 เครื่อง บ.ขนส่ง 429 เครื่อง (ขนาดหนักรวม 111 เครื่อง เช่น แบบ An-124 Condor, An-22 Cock และ Il-76MD/MF ขนาดกลางรวม 65 เครื่อง เช่น แบบ An-12/An-12BK Cub และขนาดเบา รวม 235 เครื่อง เช่น แบบ An-24 Coke, An-26 Curl, An-72 Coaler, An-140, L-410, Tu-134 Crusty และ บ.โดยสารรวม 18 เครื่อง เช่น แบบ Tu-154 Careless) บ.ฝึก รวม 231 เครื่อง เช่น แบบ L-39 Albatros และ Yak-130 Mitten

ส่วน ฮ.โจมตี มี 340 เครื่อง (แบบ Ka-52A Hokum B 90 เครื่อง, Mi-24D/V/P Hind 100 เครื่อง, Mi-28N Havoc B 90 เครื่อง และ Mi-35 Hind 60 เครื่อง) ฮ.ทำสงครามอิเล็กทรอนิกส์ 27 เครื่อง ฮ.ขนส่ง 338 เครื่อง (ขนาดหนักแบบ Mi-26/Mi-26T Halo 32 เครื่อง ขนาดกลางแบบ Mi-8/Mi-8MT/Mi-8MTsh/Mi-8MTv-5 Hip รวม 306 เครื่อง) ฮ.ฝึก 39 เครื่อง (แบบ Ka-226 19 เครื่อง และ Ansat-U 20 เครื่อง) บ.ไร้คนขับแบบ Pchela-1T ระบบป้องกันภัยทางอากาศ อาวุธปล่อยพื้นสู่อากาศ เช่น แบบ S-300PS (SA-10 Grumble)/S-300PM (SA-20 Gargoyle)/S-400 (SA-21 Growler) และ 96K6 Pantsir-S1 (SA-22 Greyhound) อาวุธปล่อยอากาศสู่อากาศนำวิถีด้วยอินฟราเรดแบบ R-27T/ET (AA-10 Alamo B/D), R-73 (AA-11 Archer), R-60T (AA-8 Apid) นำวิถีด้วย semi-active radar homing แบบ R-27R/ER (AA-10 Alamo A/C), R-33/33S (AA-9 Amos A/B) เป็นต้น

การเปิดตัวด้านอาวุธยุทธโปกรณ์ที่สำคัญประจำปี 2561 อาทิจีปนาวุธ Sarmat กำหนดประจำการในปี 2563 ระบบต่อต้านขีปนาวุธ PL-18/Nudol A-135 ABM S-400 Iskander-M โดรนใต้น้ำพลังงานนิวเคลียร์ รถถังอัตตาจร Sprut-S M1 รถถัง T-14 Armata เครื่องบินทิ้งระเบิดยุทธศาสตร์ Tu-22M3M ฮ.Mi-26 เครื่องบินรบ MIG-35 SU-57 ปืนกลอัตโนมัตินำวิถี Zu-23M รุ่น Sparka เทคโนโลยีการเติมน้ำมันเครื่องบินรบกลางอากาศ และโครงการที่อยู่ในระหว่างทดสอบและพัฒนา อาทิจีปนาวุธ S-500 การต่อต้านโดรนหุ่นยนต์รบ นอกจากนี้ เปิดทำการศูนย์เทคโนโลยีนวัตกรรมเพื่อการศึกษาและวิจัยขั้นสูงทางทหารของรัสเซีย (Era of Military Innovation Technopolis Project) ใน 8 สาขาเฉพาะทาง อาทิจีปนาวุธ เทคโนโลยีชีวภาพ ความมั่นคงทางข้อมูล นาโนเทคโนโลยี เป็นต้น

การเปิดตัวด้านอาวุธยุทธโปกรณ์ที่สำคัญประจำปี 2562 อาทิจีปนาวุธ ระบบหุ่นยนต์ Paladin ระบบต่อต้านอากาศยาน S-350 Vityaz และ Pantsyr-SM รถกู้ภัยทางทหารขนาดกลาง REM-KS (Wheel-based middle-size recovery vehicle) ระบบติดเครื่องอัตโนมัติในสภาวะอากาศติดลบ 50 องศาเซลเซียส (Autonomous engine starting system), รถบรรทุกติดตั้งเครนทางทหาร KMV-20K (Military boom truck) ระบบปืนใหญ่อัตตาจร 2S42 Lotos อากาศยานแบบไม่ใช้คนขับ (Unmanned Aerial Vehicle-UAV) Havy Hunter ตู้บรรจุสำหรับสภาพอากาศอาร์กติก (Arctic-type container) นอกจากนี้ รัสเซียอยู่ระหว่างเร่งพัฒนาศักยภาพขีปนาวุธความเร็วเหนือเสียง หลังประสบความสำเร็จในการทดสอบยิงขีปนาวุธ Kinzhal ซึ่งมีความเร็วเหนือเสียง 10 เท่าจากเครื่องบินรบไอพ่น MIG-31 เมื่อ มี.ค.2561 มีแผนประจำการอาวุธ Avangard ภายในปี 2562 สำหรับปี 2563 รัสเซียมีแผนประจำการขีปนาวุธ Sarmat (Satan 2) เรือดำน้ำแข็งรุ่นใหม่

การเปิดตัวด้านอาวุธยุทธโปกรณ์ที่สำคัญประจำปี 2563 อาทิจีปนาวุธ ระบบยิง BMPT fire support vehicles, Buk-M3 surface-to-air missile (SAM) systems, TOS-2 Tosochka multiple rocket launchers (MRLs), TBS-M3 thermobaric rockets, Su-25SM3 สนับสนุนทางอากาศ, Uran-6 mine-clearing unmanned ground vehicles (UGVs) และระบบไฮบริด BMP-3-based mine-clearing platform

ปัญหาด้านความมั่นคง

1) ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียกับชาติตะวันตก จากกรณียูเครน รวมถึงการแสดงบทบาททางทหารนำในพื้นที่เขตอิทธิพลเก่าของรัสเซียเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณที่ชายแดนติดหรือใกล้กับรัสเซีย และการเคลื่อนไหวทางทหารของเนโตในหลายประเทศในยุโรปที่มีพรมแดนติดรัสเซียทั้งทางบกและทะเล เฉพาะอย่างยิ่งความตึงเครียดในคาบสมุทรอาร์กติก

2) การก่อการร้าย รัสเซียยังคงเผชิญปัญหาเหตุขู่วางระเบิดและเรียกค่าไถ่เป็นสกุลเงินดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง โดยกลุ่มก่อการร้ายที่มีความเคลื่อนไหวในรัสเซีย อาทิ 1) กลุ่ม Islamic State (IS) ตั้งคอเคซัสเป็นจังหวัดหนึ่งของการสถาปนารัฐอิสลาม (หรือมีชื่อสาขา Wilayat Kavkaz) หลังจากกลุ่มนิยมความรุนแรงในเชเชเนีย ดาเกสถาน อินกูเชเดีย และคาบาร์ดีโน-บัลคาเรีย เผยแพร่คลิปวิดีโอเมื่อ 21 มิ.ย.2558 ให้สัตยาบันภักดีต่อกลุ่ม และมีโฆษณาชวนเชื่อผ่านสื่อสังคมออนไลน์ภาษารัสเซีย เพื่อหาสมาชิกใหม่ที่ใช้ภาษารัสเซียในคอเคซัสเหนือและผู้อพยพจากเอเชียกลาง นอกจากนั้น กลุ่ม Caucasus Emirate (CE) ในคอเคซัสเหนือยังคงเป็นอีกภัยคุกคามสำคัญของรัสเซีย สำหรับเหตุก่อการร้ายครั้งใหญ่เกิดขึ้นเมื่อ 3 เม.ย.2560 โดยระเบิดขบวนรถไฟใต้ดินที่เมืองเซนต์ปีเตอर्सเบิร์ก และ 2) ลัทธิ Aum Shinrikyo (AUM) ซึ่งใช้รัสเซียเป็นพื้นที่เคลื่อนไหวเพื่อโจมตีผลประโยชน์ของญี่ปุ่น

3) การจัดการภาคแรงงานในอนาคต โดยปี 2562 รัสเซียมีแรงงานอพยพจากต่างประเทศเข้ามาในรัสเซียประมาณ 2.4 ล้านคน มาจากอุซเบกิสถาน ทาจิกิสถาน คีร์กีซสถาน ยูเครน คาซัคสถาน จีน เยอรมนี อิตาลีและเซอร์เบีย ขณะที่อัตราการเกิดของชาวรัสเซียยังคงอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมาย

4) ปัญหาการเมืองและเศรษฐกิจในประเทศ ผลกระทบจากมาตรการคว่ำบาตรของประเทศตะวันตก รวมถึงปัญหาภัยคุกคามทางไซเบอร์ การค้ามนุษย์ ยาเสพติด และผู้อพยพ

สมาชิกองค์การระหว่างประเทศ APEC, Arctic Council, ARF, ASEAN (ประเทศคู่เจรจา), BIS, BRICS, BSEC, CBSS, CD, CE, CERN (ผู้สังเกตการณ์), CICA, CIS, CSTO, EAEC, EAPC, EAS, EBRD, EAEU, FAO, FATF, G-20, G-8, GCTU, IAEA, IBRD, ICAO, ICC (national committees), ICRM, IDA, IFC, IFRCs, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IOM (ผู้สังเกตการณ์), IPU, ISO, ITSU, ITU, ITUC (NGOs), LAIA (ผู้สังเกตการณ์), MIGA, MINURSO, MONUSCO, NSG, OAS (ผู้สังเกตการณ์), OIC (ผู้สังเกตการณ์), OPCW, OSCE, Paris Club, PCA, PFP, SCO, UN, UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNIDO, UNISFA, UNMIL, UNMISS, UNOCI, UNSC (แบบถาวร), UNTSO, UNWTO, UPU, WCO, WFTU (NGOs), WHO, WIPO, WMO, WTO, ZC, NAM (ผู้สังเกตการณ์)

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีองค์การวิจัยทางวิทยาศาสตร์กว่า 4,000 แห่ง องค์การหลักทางวิทยาศาสตร์ของรัสเซีย คือ สถาบันวิทยาศาสตร์ และมีสถาบันวิจัยอื่น ๆ ในสังกัดอีกหลายร้อยแห่ง แยกตามสาขา เช่น คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา ดาราศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ รัสเซียให้ความสำคัญอย่างมากกับการพัฒนาเทคโนโลยีระดับสูง การส่งเสริมศักยภาพ อัจฉริยภาพของทรัพยากรบุคคล

ครอบคลุมทั้งพลเรือนและการทหาร เพื่อหวังเพิ่มรายได้จากการส่งออกเทคโนโลยีระดับสูงนอกเหนือจากการพึ่งพารายได้หลักจากการส่งออกด้านพลังงาน สำหรับการสร้างศูนย์นวัตกรรมที่ Skolkovo ใกล้มอสโก นายกรัฐมนตรี มิตรมีตรี เมตเวเดฟ (ตำแหน่งขณะนั้น) ประกาศเมื่อ มี.ค.2553 เพื่อเป็นแหล่งรวมธุรกิจเทคโนโลยีระดับสูงเทียบเท่า Silicon Valley ในมลรัฐแคลิฟอร์เนียของสหรัฐฯ ซึ่งเริ่มสร้างเมื่อปี 2555 ยังคืบหน้าไม่มากนัก รัสเซียจะร่วมมือกับเงินผลักดันโครงการด้านอวกาศระหว่างปี 2561-2565 เช่น การสำรวจดวงจันทร์และอวกาศที่ห่างไกลออกไป พัฒนายานอวกาศและโครงสร้างพื้นฐาน อุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ และการสำรวจข้อมูลจากระยะไกล รวมทั้งมีความร่วมมือกับจีนในกรอบ BRICS นอกจากนี้ รัสเซียอยู่ระหว่างพิจารณาความร่วมมือด้านอวกาศกับอินเดีย บราซิล แอฟริกาใต้ นิการากัว เมียนมา ชิลี เปรู อาร์เจนตินา และเบลารุส รัสเซียยังมีแผนพัฒนาศูนย์นวัตกรรมด้านเทคโนโลยีทางทะเลร่วมกับเกาหลีใต้ สำหรับความร่วมมือระดับพหุภาคีที่โดดเด่นในปี 2562 คือการประชุมสุดยอดรัสเซีย-แอฟริกา (Russia-Africa summit) และการประชุมทางเศรษฐกิจรัสเซีย-แอฟริกา (Russia-Africa Economic Forum) ซึ่งจัดขึ้นครั้งแรกที่โซซี เมื่อ 23-24 ต.ค.2562 การประชุมดังกล่าวมีประธานาธิบดีอับดุลฟัตตาห์ อัสซีซี ของอียิปต์ ร่วมเป็นประธาน และมีผู้นำประเทศแอฟริกาเข้าร่วมกว่า 40 ประเทศ

การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ทำให้บทบาททางการแพทย์และการวิจัยวัคซีนของรัสเซียโดดเด่นขึ้น แม้ว่ารัสเซียมีจำนวนผู้ป่วยมากเป็นอันดับ 5 ของโลก (สถานะเมื่อ พ.ย.2564) โดยเป็นประเทศแรกของโลกที่ประกาศจดทะเบียนวัคซีนป้องกันโรค COVID-19 ชื่อ Sputnik V เมื่อ 11 ส.ค.2563 พัฒนาโดยสถาบันวิจัย Gamaleya National Research Center for Epidemiology and Microbiology รัสเซียตั้งเป้าหมายขายในระดับสากลราคาไม่เกินดอลลาร์ 10 ดอลลาร์สหรัฐ พร้อมอ้างว่ามีต้นทุนการขนส่งต่ำกว่าวัคซีนของประเทศอื่นเนื่องจากสามารถบรรจุอยู่ในภาชนะที่อุณหภูมิ +2 ถึง +8 องศาเซลเซียส นอกจากนี้ยังจดทะเบียนวัคซีนอีก 4 ชนิด คือ วัคซีน EpiVacCorona, EpiVacCorona-N พัฒนาโดยสถาบัน Vector วัคซีน Covivac พัฒนาโดยสถาบัน Chumakov และวัคซีน Sputnik Light (แบบฉีดครั้งเดียว) ของสถาบัน Gamaleya

การขนส่งและโทรคมนาคม ท่าอากาศยาน 1,218 แห่ง เส้นทางรถไฟระยะทาง 87,157 กม. ถนนระยะทาง 1,283,387 กม. และการเดินทางโดยเรือระยะทาง 102,000 กม. ทั้งในทะเลบอลติก ทะเลขาว ทะเลแคสเปียน ทะเลอาซอฟ และทะเลดำ และมีการให้บริการเรือพาณิชย์สมุทร 2,808 ลำ (ปี 2563) โดยมีของต่างชาติ 155 ลำ มีเมืองท่าที่สำคัญ ได้แก่ เมือง Kaliningrad, Nakhodka, Novorossiysk, Primorsk, Saint Petersburg และ Vostochnyy มีท่อขนส่ง condensate 122 กม. ท่อขนส่งก๊าซ 177,700 กม. ท่อขนส่งก๊าซปิโตรเลียมเหลว 1,378 กม. ท่อขนส่งน้ำมัน 80,820 กม. ท่อขนส่งน้ำมัน/ก๊าซ/น้ำ 40 กม. ท่อขนส่งน้ำมันสำเร็จรูป 13,658 กม. และท่อขนส่งน้ำ 23 กม. โทรคมนาคม : มีโทรศัพท์พื้นฐานให้บริการ 27.6 ล้านเลขหมาย โทรศัพท์เคลื่อนที่ 239.7 ล้านเลขหมาย จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 114.9 ล้านคน (ก.ค.2561) รหัสอินเทอร์เน็ต .ru (su เป็นของสหภาพโซเวียต)

การเดินทาง เนื่องด้วยมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ทำให้เมื่อปี 2563 ไทยและรัสเซีย ระบุว่าเส้นทางการบินพาณิชย์ระหว่างกันชั่วคราว แต่ยังคงเที่ยวบินพิเศษสำหรับอพยพชาวไทยกลับจากรัสเซีย และพาชาวรัสเซียกลับรัสเซียเป็นระยะ ต่อมาเมื่อ 1 ก.ค.2564 ไทยเปิดโครงการนำร่องเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้โครงการแซนด์บ็อกซ์ สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ฉีดวัคซีนป้องกันโรค COVID-19 ครบสองเข็ม เดินทางไปยัง จ.ภูเก็ต ต่อมาเมื่อ 9 พ.ย.2564 สายการบินแห่งชาติ Aeroflot ของรัสเซียกลับมาให้บริการเที่ยวบินรัสเซีย-ไทย และเริ่มให้บริการ 2 เที่ยวบินต่อสัปดาห์ เส้นทางมอสโก-กรุงเทพฯ และมอสโก-ภูเก็ต (เปิดเที่ยวแรกเมื่อ 6 พ.ย.2564 เส้นทางมอสโก-ภูเก็ต มีนักท่องเที่ยวรัสเซีย 275 คน) นอกจากนี้ สายการบิน S7 ของรัสเซียกลับมาให้บริการเที่ยวบินเส้นทางรัสเซีย-ไทยใน 17 ธ.ค.2564 จากต้นทาง 5 แห่งในรัสเซีย ได้แก่ Irkutsk, Novosibirsk, Vladivostok, Krasnoyarsk และ Khabarovsk

ก่อนวิกฤตโรค COVID-19 มีเที่ยวบินจากไทย อาทิ การบินไทย Aeroflot Russia Airlines และ S7 Airlines ไปถึง 5 เมืองของรัสเซีย ใช้เวลาประมาณ 9-12 ชั่วโมง (ไม่รวมระยะเวลาเปลี่ยนเครื่อง) ได้แก่ มอสโก เซนต์ปีเตอส์เบิร์ก วลาดิวอสต็อก เออร์กุสต์และโนโวซีเปียร์สค์ โดยไทยและรัสเซียลงนามความตกลงยกเว้นการตรวจลงตราผู้ถือหนังสือเดินทางทูตและราชการระหว่างกันเมื่อปี 2545 ทำให้ผู้ถือหนังสือเดินทางดังกล่าวสามารถเดินทางเข้ารัสเซียได้โดยไม่ต้องขอวีซ่าและสามารถอยู่ในรัสเซียได้นานถึง 90 วัน ต่อมาเมื่อปี 2548 ทั้งสองฝ่ายลงนามความตกลงยกเว้นการตรวจลงตราหนังสือเดินทางธรรมดาระหว่างกันเพื่อจุดประสงค์ของการท่องเที่ยว ทำให้คนไทยเดินทางเข้ารัสเซียโดยไม่ต้องขอวีซ่าและสามารถอยู่ในรัสเซียได้นานถึง 30 วัน อนึ่ง รัสเซียมีความแตกต่างของเวลาระหว่างตะวันตกกับตะวันออก 11 เขตเวลา ส่วนเวลาของมอสโกช้ากว่าไทย 3 ชม. ระหว่าง เม.ย.-ต.ค. และช้ากว่า 4 ชม. ระหว่าง พ.ย.-มี.ค. เว็บไซต์ทางการข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวคือ www.russiatourism.ru/en/

สถานการณ์สำคัญที่น่าติดตาม

1) บทบาทในภูมิภาคต่าง ๆ ของรัสเซีย อาทิ ตะวันออกกลาง แอฟริกาและการส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผ่านกรอบความร่วมมือพหุภาคี อาทิ ASEAN ARF APEC และทวิภาคี เฉพาะอย่างยิ่งด้านการทหาร ซึ่งช่วยเสริมสถานะความเป็นประเทศหลัก (Major Country) ของรัสเซียในเวทีระหว่างประเทศ

2) ความร่วมมือระหว่างรัสเซียกับจีนทั้งด้านการเมืองระหว่างประเทศ เศรษฐกิจ การทหาร และความมั่นคงเพื่อแข่งขันอิทธิพล และท้าทายระเบียบโลกเดิมที่นำโดยสหรัฐฯ โดยจีนยังเป็นประเทศที่รัสเซียให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกในการพัฒนาความสัมพันธ์เชิงยุทธศาสตร์รอบด้าน กับทั้งมีบทบาทนำร่วมกันในกรอบความร่วมมือต่าง ๆ เช่น BRICS, SCO, CICA, AIIB และ EAEU

3) สถานการณ์เศรษฐกิจและการเมืองภายในของรัสเซียซึ่งได้รับผลกระทบจากโรค COVID-19 และผลจากราคาน้ำมันโลกตกต่ำตลอดปี 2563 อีกทั้งสหรัฐฯ และประเทศตะวันตกยังคงดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจรัสเซียอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ด้านการเมือง ปี 2563 เริ่มมีการเปลี่ยนผ่านการเมืองในระดับรัฐบาล ซึ่งมีการปรับ ครม.อย่างน้อย 2 ครั้งในห้วงปี 2563 อีกทั้งมีการประกาศปรับ/แก้ไขยุทธศาสตร์และแผนต่าง ๆ จำนวนมาก อาทิ ยุทธศาสตร์พลังงาน ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว

- 4) การคบหาและอิทธิพลของรัสเซียในประเทศในกลุ่มอดีตสหภาพโซเวียต ซึ่งรัสเซียถือเป็นเขตอิทธิพลและเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญในทางภูมิรัฐศาสตร์ทั้งด้านเศรษฐกิจ พลังงาน และความมั่นคงเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่เอเชียกลาง และพื้นที่พิพาทนาгорโน-คาราบัค ระหว่างอาร์เมเนียกับอาเซอร์ไบจาน
- 5) บทบาทด้านการทหาร การส่งออกอาวุธยุทโธปกรณ์ และการพัฒนาศักยภาพทางทะเลและอวกาศของรัสเซียที่มีแนวโน้มท้าทายสหรัฐฯ กับเนโทมากยิ่งขึ้น
- 6) ปัญหาการก่อการร้ายภายในประเทศของรัสเซีย และการขยายตัวของกลุ่ม IS ในพื้นที่คอเคซัสเหนือและเอเชียกลาง
- 7) แนวทางการดำเนินความสัมพันธ์กับต่างประเทศของรัสเซียที่เพิ่มความระมัดระวังขึ้น เช่น การฟื้นฟูความสัมพันธ์ระดับปกติกับสหรัฐฯ ในสมัยประธานาธิบดีโจเซฟ ไบเดน ของสหรัฐฯ การดำเนินความสัมพันธ์กับมิตรประเทศทั้งพันธมิตรดั้งเดิม เช่น จีน อิหร่าน ตุรกี ปากีสถาน และพันธมิตรใหม่ เช่น อินเดีย เพื่อคงความเป็นบทบาทนำในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระดับภูมิภาคและของโลก เช่น วิกฤตในอัฟกานิสถาน ซีเรีย ลิเบีย และเมียนมา

ความสัมพันธ์ไทย-รัสเซีย

ไทยและรัสเซียถือว่า การเสด็จประพาสรัสเซียของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ระหว่าง 3-11 ก.ค.2440) เป็นจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ทางการทูต โดยวันสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทยกับรัสเซีย คือ 3 ก.ค.2440 และจัดงานครบรอบ 120 ปีความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันเมื่อปี 2560 ที่กรุงเทพฯ มอสโก และเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก สำหรับการเยือนไทยอย่างเป็นทางการของประธานาธิบดีปูติน ในฐานะพระราชอาคันตุกะของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อ ต.ค.2546 ยกระดับความสัมพันธ์เป็นหุ้นส่วนกัน และเมื่อปี 2550 รัฐบาลทั้งสองประเทศร่วมกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อฉลองโอกาสครบรอบ 110 ปีความสัมพันธ์ไทย-รัสเซีย โดยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เยือนรัสเซียอย่างเป็นทางการในฐานะผู้แทนพระองค์ (State Visit) ระหว่าง 2-11 ก.ค.2550 เพื่อร่วมฉลองโอกาสดังกล่าว

ส่วนการเยือนและพบปะแลกเปลี่ยนระดับผู้นำ ได้แก่ นายคิมอี เมดเวเดฟ (นายกรัฐมนตรีขณะนั้น) เยือนไทยระหว่าง 7-8 เม.ย.2558 และ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นรม.เยือนรัสเซียอย่างเป็นทางการ ระหว่าง 17-19 พ.ค.2559 เป็นการเยือนรัสเซียของผู้นำระดับ นรม.ของไทยครั้งแรกในรอบ 11 ปี และเข้าร่วมการประชุมสุดยอดอาเซียน-รัสเซีย สมัยพิเศษ (ASEAN-Russia Commemorative Summit) ที่โซชี ระหว่าง 19-20 พ.ค.2559 ในระหว่างการเยือนมีการลงนามในความตกลงทั้งสิ้น 14 ฉบับ เป็นความตกลงของภาครัฐ 6 ฉบับ และความตกลงของภาคเอกชน 8 ฉบับ ประกอบด้วย ด้านการทหาร เกษตร ประมง พลังงาน ธุรกิจการเงิน และ SME นอกจากนี้ พล.อ.ประยุทธ์ พบหารือกับประธานาธิบดีปูตินนอกรอบการประชุมสุดยอด BRICS ที่จีน เมื่อ 5 ก.ย.2560 หลังจากนั้นนายเซียร์เกย์ ลาฟรอฟ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศรัสเซีย เยือนไทยระหว่าง 9-10 ส.ค.2560

ไทยและรัสเซียมีการหารือผ่านกลไกต่าง ๆ อาทิ การประชุมคณะกรรมการพลังงานระหว่างรัสเซีย-ไทย ครั้งที่ 1 ที่กรุงเทพฯ เมื่อ 18 ม.ค.2560 การประชุมคณะอนุกรรมการด้านการค้าและความร่วมมือทางเศรษฐกิจไทย-รัสเซีย ครั้งที่ 3 ที่กรุงเทพฯ เมื่อ 21 เม.ย.2560 การประชุมคณะทำงานร่วมว่าด้วยการหารือด้านความมั่นคงระหว่างไทยกับรัสเซีย ครั้งที่ 3 เมื่อ พ.ค.2560 และการประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคี (JC) ไทย-รัสเซีย โดยครั้งล่าสุดจัดเป็นครั้งที่ 6 ที่มอสโก ระหว่าง 14-15 ก.ค.2558

ด้านเศรษฐกิจ รัสเซียเป็นคู่ค้าอันดับที่ 1 ของไทยในกลุ่มประเทศเครือรัฐเอกราช (CIS) และเป็นคู่ค้าอันดับที่ 32 ของโลก การค้าระหว่างปี 2557-2559 มีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 3,077.91 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยไทยเป็นฝ่ายขาดดุลมาโดยตลอด ตั้งแต่ปี 2557 มูลค่าการค้าไทยกับรัสเซียอยู่ที่ 4,900 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และชะลอตัว สำหรับการค้าเมื่อปี 2560 มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับรัสเซีย มีจำนวน 3,130 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้น 61.2% เป็นครั้งแรกในห้วง 3 ปีที่ผ่านมา โดยปี 2561 มูลค่าการค้ารวม 113,153 ล้านบาท ไทยขาดดุล 38,437 ล้านบาทหรือหดตัว 16.14% ปี 2562 มูลค่าการค้ารวม 97,559.55 ล้านบาท ไทยขาดดุล 37,940 ล้านบาทหรือหดตัว 13.78%

สำหรับปี 2563 มูลค่าการค้ารวม 76,962 ล้านบาท ไทยส่งออก 22,434 ล้านบาท นำเข้า 54,528 ล้านบาท ไทยขาดดุลการค้า 32,094 ล้านบาท สินค้าส่งออกของไทยที่สำคัญ ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์ยาง อัญมณีและเครื่องประดับ ผลไม้กระป๋องและแปรรูป และเม็ดพลาสติก สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันดิบ ปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืช เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ และถ่านหิน ทั้งนี้ ไทยและรัสเซียเล็งเห็นว่า การค้ามีช่องทางขยายตัวจากศักยภาพและนโยบายทางเศรษฐกิจของแต่ละฝ่าย และเห็นพ้องจะเพิ่มมูลค่าการค้าเป็น 5 เท่า หรือประมาณ 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ภายในปี 2563 ขณะที่มูลค่าการค้าทวิภาคีห้วง ม.ค.-ก.ย.2564 อยู่ที่ 65,579 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 18.22% เมื่อเทียบกับห้วงเดียวกันของปี 2563 ไทยส่งออก 21,796 ล้านบาท นำเข้า 43,783 ล้านบาท ไทยขาดดุลการค้า 21,986 ล้านบาท

รัสเซียส่งเสริมให้ไทยร่วมลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกไกลใน 8 สาขา ได้แก่ ชิ้นส่วนยานยนต์ เกษตรกรรม สินค้าอาหาร โลจิสติกส์ ศูนย์กระจายสินค้า และการผลิตสินค้าอาหารในภูมิภาคต่าง ๆ สำหรับการลงทุนของรัสเซียในไทยที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนตั้งแต่ปี 2555-2559 มีทั้งสิ้น 20 โครงการ รัสเซียยื่นคำขอรับการส่งเสริมการลงทุนในไทยทั้งสิ้น 20 โครงการ มูลค่า 2,202.2 ล้านบาท เฉพาะปี 2559 มีโครงการที่รัสเซียยื่นคำขอรับการส่งเสริมการลงทุนในไทย 4 โครงการ มูลค่ารวม 16.9 ล้านบาท

รัสเซียเป็นตลาดที่มีศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย เมื่อปี 2559 มีนักท่องเที่ยวรัสเซียเดินทางมาไทย 1,089,992 คน ขยายตัว 24.4% จากปี 2558 ที่มีจำนวน 884,085 คน ส่วนเมื่อปี 2560 ประมาณ 1.4 ล้านคน เนื่องจากค่าเงินรูเบิลที่แข็งค่าขึ้น ทำให้ชาวรัสเซียใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ขณะที่ปี 2561 มีนักท่องเที่ยวรัสเซียในไทย 1,472,765 คน เพิ่มขึ้น 5% จากปี 2560 แต่ไทยจะเผชิญการแข่งขันกับหลายประเทศที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากชาวรัสเซียเช่นกัน เช่น ตุรกี อียิปต์ จีน เวียดนาม และอินโดนีเซีย สำหรับนักท่องเที่ยวรัสเซียที่เดินทางมาไทยเป็นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพมากขึ้น มีการใช้จ่ายต่อหัวเพิ่มขึ้น ทั้งการเลือกโรงแรมหรือการทำกิจกรรม

สำหรับห้วง ม.ค.-ธ.ค.2562 นักท่องเที่ยวรัสเซียเดินทางเข้าไทยจำนวนมากเป็นอันดับที่ 7 ของไทยหรือจำนวน 1,481,837 คน โดยมีค่าใช้จ่ายรวมทั้งปีในไทยประมาณ 102,895 ล้านบาท ซึ่งสูงเป็นอันดับที่ 3 รองจากจีนและมาเลเซีย โดยค่าใช้จ่ายประมาณ 33% เป็นค่าที่พัก 24% เป็นอาหารและเครื่องดื่ม ซื้อสินค้าประมาณ 18% ค่าเดินทางในประเทศประมาณ 9% ใช้ระยะเวลาพักผ่อนในไทยเฉลี่ยประมาณ 16.9 วัน การใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณวันละ 4,000 บาท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้ผ่านทัวร์แบบกลุ่ม (ข้อมูลจากเว็บไซต์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เมื่อ 28 ต.ค.2563)

ขณะที่ ม.ค.-ธ.ค.2562 นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางไปรัสเซีย จำนวน 75,456 คน (1 เที่ยว นับเป็น 1 คน) โดยใช้จ่ายรวมทั้งปีในรัสเซียประมาณ 3,148 ล้านบาท โดยค่าใช้จ่ายประมาณ 36% เป็นค่าที่พัก 29% ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ขณะที่การซื้อสินค้าประมาณ 17% ค่าเดินทางในประเทศประมาณ 10% ใช้ระยะเวลาพักผ่อนในไทยเฉลี่ยประมาณ 8.6 วัน การใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณ 4,800 บาท/วัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้ผ่านทัวร์แบบกลุ่ม (ข้อมูลจากเว็บไซต์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เมื่อ 30 ต.ค.2563)

ความตกลงที่สำคัญระหว่างไทยกับรัสเซีย : ความตกลงว่าด้วยการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต การค้าและความสัมพันธ์ทางด้านกงสุลตามปกติ (ปี 2484) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางการค้า (25 ธ.ค.2513) พิธีสารว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมทางการค้า (12 พ.ค.2530) ข้อตกลงเกี่ยวกับการปรึกษาหารือทวิภาคีระหว่างกระทรวงการต่างประเทศ (ปี 2531) ความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมทวิภาคี (15 ก.ย.2536) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยกับสภาหอการค้าและอุตสาหกรรมของรัสเซีย (11 ก.ค.2540) อนุสัญญาเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อนและป้องกันการเลี่ยงรัษฎากรในส่วนที่เกี่ยวกับภาษีเก็บจากเงินได้ (23 ก.ย.2542 มีผลบังคับใช้ 15 ม.ค.2552) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางวัฒนธรรม (25 ก.พ.2543) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว (17 ต.ค.2545) ความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการตรวจลงตราหนังสือเดินทางทูตและราชการ (17 ต.ค.2545) ความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนต่างตอบแทน (17 ต.ค.2545) ความตกลงว่าด้วยการชำระหนี้ที่รัฐรัสเซียค้ำประกันราชอาณาจักรไทย (21 ต.ค.2546) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการสนับสนุนด้านการส่งกำลังบำรุงทางทหาร (21 ต.ค.2546) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการศึกษา (1 ธ.ค.2547) ความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการตรวจลงตราหนังสือเดินทางธรรมดา (13 ธ.ค.2548) ช่วงปี 2551-2554 แผนการหารือระหว่างกระทรวงการต่างประเทศ ฉบับปี 2551-2554 (24 ก.ค.2551) แผนปฏิบัติการร่วมว่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือ ฉบับปี 2553-2557 (27 พ.ย.2552) ข้อตกลงด้านปฏิบัติการเกี่ยวกับเอกสารระหว่างธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM BANK) กับธนาคาร Vneshtorgbank ของรัสเซีย (27 พ.ย.2552) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างสภาธุรกิจ (27 พ.ย.2552) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางวัฒนธรรม (25 ก.พ.2543) พิธีสารความตกลงการค้าระหว่างไทยกับรัสเซีย จำนวน 36 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (31 พ.ค.2554) เมื่อ 8 เม.ย.2558 ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านเทคนิคทางทหารระหว่างไทยกับรัสเซีย (14 ก.ย.2560) บันทึกความเข้าใจด้านการปกป้องสุขอนามัยและระบาดวิทยาสุขภาพของประชาชนระหว่างสำนักงานคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคและสวัสดิภาพของมนุษย์แห่งสหพันธรัฐรัสเซีย และกระทรวงสาธารณสุขแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ย.2560) โครงการความร่วมมือส่งเสริมการท่องเที่ยว

ระหว่างปี 2561-2563 ภายใต้กรอบการประชุมการท่งเกี่ยวอาเซียน + 3 (24 ม.ค.2561) นอกจากนี้ ปี 2561 อยู่ระหว่างขั้นตอนเตรียมลงนามบันทึกความร่วมมือระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและคณะกรรมการเศรษฐกิจยูเรเชีย (Eurasian Economic Commission-EEC) และอยู่ระหว่างดำเนินการเปิดทำการกงสุลใหญ่ สหพันธรัฐรัสเซียประจำภูเก็ต

ระหว่างการเยือนไทยของ นายกรัฐมนตรีเมตเวเดฟ เมื่อ เม.ย.2558 มีการลงนามในความตกลงระหว่างภาครัฐไทย-รัสเซีย จำนวน 8 ฉบับ ได้แก่ 1) บันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงพลังงานไทยกับกระทรวงพลังงานรัสเซียว่าด้วยความร่วมมือด้านพลังงาน 2) แผนการดำเนินกิจกรรมด้านการท่งเกี่ยวระหว่างไทยกับรัสเซีย 2558-2560 3) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือระหว่างกระทรวงวัฒนธรรมไทยกับกระทรวงวัฒนธรรมรัสเซีย 4) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านยาเสพติดระหว่างสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไทยกับสำนักงานเพื่อการควบคุมยาเสพติดรัสเซีย 5) บันทึกความเข้าใจระหว่างสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนของไทยกับกระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจรัสเซีย 6) บันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงพาณิชย์ไทยกับกระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจรัสเซียเพื่อขยายและยกระดับความสัมพันธ์ด้านการค้าและเศรษฐกิจ และอำนวยความสะดวกให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างภาคธุรกิจของทั้งสองประเทศ (MoU on Extension of Trade-Economic Cooperation) 7) ความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลรัสเซียว่าด้วยความร่วมมือด้านเทคนิคทหาร และ 8) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติแห่งราชอาณาจักรไทยและสภาความมั่นคงแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย

ส่วนการเยือนรัสเซียของ พลเอก ประยุทธ์ เมื่อ พ.ค.2559 มีการลงนามในความตกลงภาครัฐ ได้แก่ 1) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการทหาร 2) บันทึกความเข้าใจเรื่องความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลธุรกรรมระหว่างสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไทยกับหน่วยข่าวกรองทางการเงินรัสเซีย 3) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการเกษตรระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไทยกับกระทรวงเกษตรรัสเซีย 4) บันทึกความเข้าใจด้านการปกป้องสิ่งแวดล้อมระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสหพันธรัฐรัสเซียและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไทย 5) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการขยายความร่วมมือทางการค้าและเศรษฐกิจระหว่างกระทรวงพาณิชย์แห่งราชอาณาจักรไทยกับกระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจแห่งสหพันธรัฐรัสเซียเพื่อขยายและยกระดับความสัมพันธ์ด้านการค้าและเศรษฐกิจ และอำนวยความสะดวกให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างภาคธุรกิจของทั้งสองประเทศ และ 6) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการควบคุมความปลอดภัยผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่จับจากธรรมชาติและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยงที่นำเข้าและส่งออกระหว่างกรมประมงแห่งราชอาณาจักรไทยกับสำนักงานเฝ้าระวังสุขอนามัยพืชและสัตว์แห่งสหพันธรัฐรัสเซีย โดยการพบหารือครั้งสำคัญระหว่าง พลเอก ประยุทธ์ กับ ประธานาธิบดีปูติน เกิดขึ้นเมื่อ 14 พ.ย.2561 นอกรอบการประชุมสุดยอดรัสเซีย-อาเซียน (Russia-ASEAN Summit) ครั้งที่ 3 ที่สิงคโปร์

สำหรับการเยือนไทยครั้งล่าสุดของ นายเมตเวเดฟ (นายกรัฐมนตรีขณะนั้น) เมื่อ 3-4 พ.ย.2562 เพื่อร่วมการประชุม East Asia Summit (EAS) ที่กรุงเทพฯ โดยมุ่งเน้นการขยายความร่วมมือในภูมิภาคเอเชีย

ตะวันออกเฉียงใต้ ครอบคลุมการพัฒนาอย่างยั่งยืน เทคโนโลยีดิจิทัล ความท้าทายและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ และการประชุม ASEAN Business and Investment Summit

นอกจากนี้ ห้วงปี 2562 มีความร่วมมือด้านต่าง ๆ อาทิ 1) ด้านสาธารณสุข ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขไทยร่วมกับประเทศรัสเซีย จัดประชุม “เตรียมความพร้อมและตอบโต้โรคติดเชื้อที่อาจมีแนวโน้มเกิดการระบาดในภูมิภาค” เมื่อ 16-17 ต.ค.2562 ประเทศสมาชิกเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อพัฒนาและสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการเตรียมความพร้อมตอบโต้สถานการณ์ของโรคติดเชื้อแก่ประเทศสมาชิกเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จำนวนกว่า 60 คน จาก 14 ใน 18 ประเทศสมาชิก (ข้อมูลจากสำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศ / สำนักสื่อสารความเสี่ยงฯ กรมควบคุมโรค) 2) ด้านโทรคมนาคม คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ร่วมกับกระทรวงพัฒนาดิจิทัล โทรคมนาคม และการสื่อสารมวลชนของรัสเซียร่วมจัดประชุม “Forum on Digital Cooperation” เมื่อ 19-20 ก.ย.2562 เพื่อการอำนวยความสะดวกและบริการการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ และแผนเปิดให้บริการ 5G นโยบายความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ และแนวทางการป้องกันภัยคุกคามทางอินเทอร์เน็ต และ 3) ด้านการทหารผู้บัญชาการทหารเรือไทยและรัสเซียลงนามบันทึกความเข้าใจระหว่าง กระทรวงกลาโหมทั้งสองประเทศว่าด้วยความร่วมมือระหว่างกองทัพเรือ

สำหรับปี 2563 ความร่วมมือด้านการทหาร ได้แก่ 1) ความตกลงว่าด้วยการรับกำลังพลของราชอาณาจักรไทยเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาทางทหารของกระทรวงกลาโหมแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย (Agreement No. 173/3/764-1 on the Requirements for the Admission of Servicemen of the Kingdom of Thailand for Training in Military Educational Establishments of the Ministry of Defence of the Russian Federation) 2) ทร.รัสเซียมอบทุนศึกษาต่อที่โรงเรียนนายเรือรัสเซียเป็นระยะเวลา 6 ปี ซึ่งเป็นการส่งนักเรียนนายเรือไทยไปศึกษาหลักสูตรที่รัสเซียเป็นครั้งแรกในรอบ 114 ปี

นายวลาดีมีร์ วลาดีมีโรวิช ปูติน
(Vladimir Vladimirovich Putin)

ตำแหน่ง	ประธานาธิบดีรัสเซีย
เกิด	7 ต.ค.2495 (อายุ 70 ปี/ปี 2565)
สถานที่เกิด	เลนินกราด (ปัจจุบัน คือ เมืองเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก)
สถานภาพ	หย่ากับนางลูดมีลาเมื่อ มิ.ย.2556 มีบุตร 2 คน คือ 1) มาเรีย (อายุ 37 ปี/ปี 2565) และ 2) คาเทรีน่า (อายุ 36 ปี/ปี 2565)
การศึกษา	
ปี 2503-2511	- เรียนชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนหมายเลข 193 เลนินกราด จบเกรด 8 จึงเข้าเรียนมัธยมศึกษาที่โรงเรียนหมายเลข 281
ปี 2513-2518	- นิติศาสตรมหาบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยเลนินกราด หลังจากนั้น นายอนาโตลี ซอบชัค (ขณะนั้นเป็นศาสตราจารย์สอนกฎหมาย) ชักชวนให้ร่วมทำงานกับ KGB ในทันที
ประวัติการทำงาน	
ปี 2518-2527	- ทำงานกับ KGB เริ่มต้นที่แผนกเลขานุการ และย้ายไปอยู่ฝ่ายข่าวกรองต่างประเทศประจำเลนินกราดก่อนกลับเข้ารับการฝึกอบรมด้านข่าวกรองที่มอสโก
ปี 2528-2533	- ย้ายไปประจำในเยอรมนีตะวันออก (เมืองเบอร์ลินและเดรสเดน)
ปี 2533	- กลับรัสเซีย โดยเข้าทำงานเป็นผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยเลนินกราด รับผิดชอบด้านต่างประเทศ และเป็นที่ปรึกษาของนายซอบชัค ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการบริหารเลนินกราดแห่งสหภาพโซเวียต

- 12 มิ.ย.2534-ปี 2539 - เข้าร่วมวงการเมืองระดับท้องถิ่น หลังการล่มสลายของอดีตสหภาพโซเวียต โดยลาออกจาก KGB และร่วมเป็นทีมงานของนายชอชัค ซึ่งขณะนั้นเป็นนายกเทศมนตรีเมืองเซนต์ปีเตอ์สเบิร์ก โดยนายบูตินดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการด้านการกิจการระหว่างประเทศ
- มี.ค.2537-ก.ย.2539 - รองนายกเทศมนตรีเมืองเซนต์ปีเตอ์สเบิร์ก รับผิดชอบด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
- ก.ย.2539-ก.ค.2541 - เข้าร่วมงานในทำเนียบประธานาธิบดีบอริส เยลต์ซิน
- 25 ก.ค.2541 - ผู้อำนวยการหน่วยต่อต้านข่าวกรองของรัสเซีย (FSB) ซึ่งเดิมคือ KGB
- 29 มี.ค.2542 - เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และควบตำแหน่งผู้อำนวยการ FSB
- 9 ส.ค.2542 - รองนายกรัฐมนตรีคนที่ 1 ของรัสเซีย
- 19 ส.ค.2542 - นายกรัฐมนตรีรัสเซีย
- 31 ธ.ค.2542 - รักษาการตำแหน่งประธานาธิบดีรัสเซีย หลังจากนายเยลต์ซินลาออกอย่างกะทันหัน
- 26 มี.ค.2543-มี.ค.2551 - ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี 2 สมัยติดต่อกันจากการได้รับเลือกตั้ง
- 8 พ.ค.2551-มี.ค.2555 - ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีรัสเซีย
- 4 มี.ค.2555 - ชนะการเลือกตั้งประธานาธิบดีรัสเซียด้วยคะแนนเสียง 63.6%
- 7 พ.ค.2555 - สوابานตนเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีเป็นสมัยที่ 3
- 18 มี.ค.2561 - ชนะการเลือกตั้งประธานาธิบดีรัสเซียด้วยคะแนนเสียง 76.6%
- 7 พ.ค.2561 - สوابานตนเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีเป็นสมัยที่ 4
-

คณะรัฐมนตรีรัสเซีย

(ประกาศแต่งตั้งเมื่อ 21 ม.ค.2563 และปรับเปลี่ยน 5 ตำแหน่งเมื่อ 10 พ.ย.2563)

นรม.	Mikhail Mishustin
รอง นรม.คนที่ 1	Andrei Belousov
รอง นรม.และหัวหน้าสำนักงานทำเนียบรัฐบาล	Dmitry Grigorenko
รอง นรม.ฝ่ายนโยบายการเงิน การคลัง	Alexei Overchuk
รอง นรม.ฝ่ายเศรษฐกิจ อสังหาริมทรัพย์และผังเมือง	Viktoria Abramchenko (Ms)
รอง นรม.ฝ่ายกลาโหมและอุตสาหกรรมอวกาศ	Yury Borisov
รอง นรม.ฝ่ายเคหะและสาธารณูปโภค	Marat Khusnullin
รอง นรม.และผู้แทนประธานาธิบดีประจำตะวันออกไกล	Yury Trutnev
รอง นรม.ฝ่ายวัฒนธรรมและกีฬา	Dmitry Chernyshenko
รอง นรม.ฝ่ายนโยบายสังคม แรงงาน สุขภาพ และบำนาญ	Tatyana Golikova (Ms)
รอง นรม.ฝ่ายพลังงาน	Alexander Novak
รมว.กระทรวงการคลัง	Anton Siluanov
รมว.กระทรวงมหาดไทย	Vladimir Kolokoltsev
รมว.กระทรวงพลังงาน	Nikolai Shulginov
รมว.กระทรวงการพัฒนาเศรษฐกิจ	Maksim Reshetnikov
รมว.กระทรวงแรงงานและการคุ้มครองทางสังคม	Anton Kotyakov
รมว.กระทรวงคมนาคม	Vitaly Savelyev
รมว.กระทรวงกีฬา	Oleg Matystin
รมว.กระทรวงเกษตร	Dmitry Patrushev
รมว.กระทรวงการพัฒนาดิจิทัลและสื่อสารมวลชน	Maksut Shadayev
รมว.กระทรวงพัฒนาภาคตะวันออกไกลและอาร์กติก	Alexei Chekunov
รมว.กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า	Denis Manturov
รมว.กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	Alexander Kozlov
รมว.กระทรวงศึกษาธิการ	Sergei Kravtsov
รมว.กระทรวงวิทยาศาสตร์และการศึกษาขั้นสูง	Valery Falkov
รมว.กระทรวงวัฒนธรรม	Olga Lyubimova (Ms)
รมว.กระทรวงสาธารณสุข	Mikhail Murshko
รมว.กระทรวงยุติธรรม	Konstantin Chuychenko
รมว.กระทรวงกลาโหม	Sergei Shoigu

รมว.กระทรวงการต่างประเทศ

Sergei Lavrov

รมว.กระทรวงป้องกันพลเรือน สถานการณ์ฉุกเฉิน
และบรรเทาสาธารณภัย

Alexander Chupriyan รมช.คนที่ 1 รรก.แทน

เนื่องจาก Yevgeny Zinichev เสียชีวิตระหว่าง

ปฏิบัติหน้าที่ในภูมิภาคอาร์กติกเมื่อ 8 ก.ย. 2564

รมว.กระทรวงโยธา การเคหะ และสาธารณูปโภค

Irek Faizullin

(พ.ย.2564)